

VÁRNEGYED

Budai Vár • Gellérthegy • Krisztinaváros • Tabán • Víziváros

HÚSZ ÉV A VEZETŐI SZÉKBEN

dr. Bodroghelyi László,
a Maros utcai Szakrendelő
főigazgatója

12. oldal

**EGÉSZ ÉVBEN
MÁRAI SÁNDORRA
EMLÉKEZÜNK**

7. oldal

**RITKÁN LÁTOTT
AKVARELLEK
A TABÁN RÓL**

24. oldal

**MÁJUS 1-IG KELL
BEJEGYEZNI A KÖZÖS
KÉPVISELŐKET**

27. oldal

MÁRAI
125

Immortellus fotós: Márai Sándor vonatok Zürichben, 1950-51 körül. PIM tulajdon

MÁRAI 125

MÁRAI SÁNDOR-EMLÉKÉV

2025. ÁPRILIS 11. – 2026. ÁPRILIS 10.

BUDAVÁRI
ÖNKORMÁNYZAT

• MÁRAIKULT •

www.MARAIKULT.HU

Indul a Máriai-év

– Egyszer a nyolcvanas években bejött a 82. utcában lévő könyvesboltunkba egy úr. Kérdezte, van-e Máriai. Kitettem elé az összeset. Ekkor bemutatkozott: – Máriai Sándor vagyok.

Ennek a rövid New York-i találkozásnak az emlékét Püski István, a nagy könyvkiadó fia idézte fel, mikor arról érdeklődtem nála, hogy vajon az emigrációban élő Püski Sándor találkozott-e az ugyancsak emigrációban élő kortársával, Máriai Sándorral. Bizonyítékként fellapozta édesapja élettörténetét feldolgozó három kötetes munkájából a megfelelő oldalakat. Ezekből kiderült, hogy személyesen is találkoztak, illetve levelezést is folytatott egymással a könyvkiadó és az író.

Püski 1988-ban már a hazatelepülést tervezve érdeklődött Máriaival, hogy szeretné-e könyveit Magyarországon kiadni. A kiadó azzal érvelt, hogy nincs mit tenni, szerinte még úgyszólván sokáig lesznek hazánkban a szovjet csapatok. Tehát bátorította Máriait, hogy adja fel eddigi álláspontját, és engedje írásait itthon kiadni. Az író látnoki képességét megvillantva viszont így válaszolt: *„ebben (az oroszok maradásában) nem vagyok ilyen feltétlenül pesszimista (...) el tudom képzelni, hogy a globális és a belső helyzet az oroszokat kényszeríti az önkéntes távozásra, mert megértik, hogy amit erőszakkal felépítettek, nem védővezet számukra – a Baltikumtól az Adriáig – hanem veszélyzóna. De a jóslást bízzuk a horoszkópok szerkesztőire.”*

Máriai talán éppen azért látta és figyelhette meg ilyen pontosan a szovjethatalom végnapjait, mert nem Magyarországon élt, hanem a hidegháborút megnyerő Egyesült Államokban. *„Lehet, hogy a nem távoli jövőben erre is sor kerülhet”* – írja Püskinek egy újabb, a könyvei kiadására noszogató levelére válaszként 1988 nyarán. A nem távoli jövőt sajnos nem érthette meg, önkézzel vetett véget életének, és így vált végérvényesen a magyar emigráció ikonikus, kimagasló, tragikus alakjává.

Az első levél Máriai világpolgárságának szintisza lenyomatát adja. Az a tájékozottság, naprakészség, ugyanakkor hűvös távolságtartás, amiről itt bizonyosságot tett, felvillantja előttünk saját életének több epizódját is. Milyen fesztellenül, igazi világpolgár módjára szállt vonatra nyugat felé. Milyen tömör, szikár, távolságtartó megállapításokkal írta körül az első világháború utáni Németország hedonista felfordulását. Ugyanakkor milyen öniróniával volt képes szemlélni saját sorsát, megpróbáltatásait.

De Máriai Sándor akkor is lenyűgözi, szórakoztatja, elgondolkodtatja az olvasót, ha a leghétköznapibb dolgokról ír. Az ember úgy olvassa a Csutorát is, mintha a következő sarkon okvetlenül belebotlana az íróba. Milyen közel van hozzánk az író itt Budaváron, a Várban, a Vár alatt, bármelyik utcában. Milyen érdekes lenne, ha valóban találkoznánk vele, éppen kedves kutyáját, Csutorát sétáltatva.

125 éve született Máriai Sándor, ebben az évben Budavár számos eseménnyel, programmal ünnepli őt és azt, hogy ebben a kerületben ő és életműve mindig is itthon lesz.

Kuthi Áron
főszerkesztő

Impresszum

A BUDAPEST I. KERÜLET

BUDAVÁRI ÖNKORMÁNYZAT LAPJA

Kiadó: Budavári Média és Városmarketing Kft.

Szerkesztőség: 1011 Budapest, Szilágyi Dezső tér 4.

Telefon: +36-1/611-6493

Írjon nekünk: info@varnegyed.hu

Hirdetés: hirdetes@varnegyed.hu

ISSN 2060-6303

MTI
HÍRFELHASZNÁLÓ

VÁRNEGYED
Budai Vár • Gellérthegy • Krisztinaváros • Tabán • Víziváros

Főszerkesztő: Kuthi Áron

Munkatársak: Balogh Roland, Szilléry Éva,
Tari Tamás

Fotó: Kocsis Attila, Tóth Tibor, Vadnai Szabolcs

Nyomdai előkészítés: Crood Comp

Nyomda: e-Print Magyarország Zrt.

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk
vissza! Minden jog fenntartva!

Megjelenik 16000 példányban.

Fontos kérdésekben döntöttek a képviselő-testületi ülésen

Közel 300-szor kellett gombot nyomniuk a budavári képviselőknek a március 27-ei testületi ülésen, ahol többek között döntés született az óvodai beiratkozásról, a közalapítványok támogatásáról, a 2024-2029-es gazdasági tervről és a parkolási rendelet módosításáról is. A legnagyobb horderejű változásokat hozó javaslatcsomag is terítéken volt, ez pedig az önkormányzati struktúra átalakítása a hatékonyabb működés érdekében.

Több ember számára válnak elérhetővé az önkormányzat által nyújtott támogatások, mivel a szociális rendelet módosításával az önkormányzat megemelte a jövedelemhatárokat. Ezek mostantól az emelkedő átlagbérekhez igazodnak, így a támogatásokat többen fogják tudni igénybe venni. „Célunk, hogy a rászoruló családok, egyedülállók és idősek megfelelő támogatásban részesüljenek a mindennapi megélhetésükhöz” – mondta Böröcz László polgármester.

VÁLTOZIK A PARKOLÁS

Május elsejei hatállyal pár kisebb változás lép életbe a kerületi parkolást illetően. A módosítás elsősorban azokat új építésű ingatlanokat érinti, amelyekhez parkolási lehetőség pl. mélygarázs is tartozik. Az új szabályok értelmében ott, ahol a használatbavételi eljárást 2025. május elsejét követően indítják el, és a gépjármű-elhelyezési lehetőség biztosított lesz, legfeljebb egy autóra, kedvezmények nélkül lehet majd lakossági várakozási és behajtási-várakozási engedélyt igényelni. Azoknál az új építésű ingatlanok esetében sem jár majd a lakossági kedvezmény, ahol a gépjármű-elhelyezési kötelezettség pénzben történő megváltására kerül sor; ezek esetében az első gépjárműnél a lakossági várakozási és behajtási-várakozási díj 50, míg a második autónál a 100 százalékát kell kifizetnie az érintetteknek.

A téma kapcsán vita támadt, az ellenzéki Kun János képviselő azt sérelmezte, miért nem egy egységes, magasabb tételt szabnak ki mindenre. Böröcz László válaszában hangsúlyozta, a rendelkezés célja egyrészt az, hogy a közterületi parkolóhelyeket elsősorban azok tudják használni, akik saját ingatlanjukban nem rendelkez-

Fodor Artur, Fazekas Csilla és Böröcz László a testületi ülésen

Fotó: Vadnai Szabolcs

nek parkolási lehetőséggel. Másrészt arra szeretnék ösztönözni az érintetteket, hogy a mélygarázst használják, valamint, hogy gépjármű helyett minél többen közlekedjenek tömegközlekedéssel.

KÖZALAPÍTVÁNYOK, NEMZETISÉGEK

Az önkormányzat forrást biztosít a Budapest I. Kerületi Közbiztonsági Közalapítvány május 31-ig felmerülő működési költségeihez, a 2025. évi Szent György naphoz, illetve a Szent Flórián naphoz kapcsolódóan a tűzoltók, rendőrök, polgárőrök 2025. évi jutalmának kifizetésére. A Márai Sándor Kulturális Közalapítvány, a Budapest I. Kerületi Népjóléti Közalapítvány és a Budai Vároltalmazó Közalapítvány szintén kap támogatást működési költségei fedezésére.

Ugyancsak szavazott a budavári nemzetiségi önkormányzatok büd-

zséjéről. Ezzel kapcsolatban Böröcz László azt mondta: „Elköteleztünk vagyunk városunk kulturális sokszínűségének megőrzése és hagyományaink ápolása mellett, ezért örömmel támogattuk a kerületben működő nyolc nemzetiségi önkormányzat munkáját. A nemzetiségeink gazdag kultúrája hozzájárul kerületünk örökségéhez és segít megerősíteni közösségünk összetartozását.”

A testület szavazott az önkormányzat 2024 és 2029 közötti időszakra vonatkozó gazdasági programjáról és fejlesztési tervéről is. „A program célja, hogy átfogó helyzetképet nyújtson a kerület kötelező és önként vállalt feladatairól, fejlesztési és beruházási terveiről. Emellett összehangolja a helyi adottságokat az önkormányzat költségvetési lehetőségeivel és a fővárosi elképzelésekkel.” – olvasható a testületi ülésen elfogadott 90 oldalas dokumentumban.

JÖN AZ ÓVODAI BEIRATKOZÁS IDŐSZAKA

A képviselő-testület jobboldali többsége jóváhagyta az önkormányzat 2025. évi közbeszerzési tervét. Ennek keretében többek között közel 24 millió forintot irányoznak elő a közterületi hulladékgyűjtők ürítésére, 118 milliót gyalogos átkelőhelyek fejlesztésére, kivitelezésére, mintegy 187 millió forintot lépcső-, míg 197 millió forintot útfelújításokra, 27 és fél millió forintot traffiboxok telepítésére, de zöldfelületek fejlesztésére is jut 68 millió forint. Kátyuzási, javítási munkákra 94 és fél millió forintot szánnak. A közbeszerzési tervben 95 millió forintot fordítanak a Szentháromság tér és Horváth kert zöldfelületi fejlesztésének tervezésére. Kérdésre válaszolva Böröcz László polgármester elmondta, szeretné, hogy közbeszerzés útján elkészülhessenek a Horváth-kert és a Szentháromság tér kiviteli tervei is.

A képviselő-testület határozata nyomán pályázatokat írtak ki a helyi óvodák vezetői és az önkormányzati egészségügyi szolgálat főigazgatói posztjainak betöltésére. Ez utóbbira azért van szükség, mert dr. Bodroghelyi László, a szolgálat jelenlegi vezetője háziorvosi praxisának megtartása mellett nyugdíjazását kérte. Döntöttek az óvodai beiratkozások időpontjáról is: a 2025/2026-os nevelési évre május 5. és 16. között lehet beiratni a gyerekeket a kerületi intézményekbe.

Döntöttek két kerületi díj adományozásáról is. A Szent Flórián-díj a tűzvédelem, életvédelem és műszaki mentés területén kiemelkedő munkát végző hivatásos katasztrófavédelmi dolgozók elismerésére jött létre, akik nap mint nap a közösség védelmében dolgoznak, és sokszor életveszélyes helyzetekben mutatnak rendkívüli bátorságot. A Szent György-díj a közbiztonság javítása érdekében végzett kiemelkedő rendvédelmi tevékenységet ismeri el, amely hozzájárul a biztonságos és élhető kerületünk megteremtéséhez. Idén a Budavári Szent György-díjat Szivák Erika rendőr őrnagy, míg a Szent Borbála-díjat Polyák Mihály tűzoltó főtörzs őrmester kapta.

A képviselő-testületi ülésen V. Naszályi Márta korábbi baloldali polgármester – egyedül az önkormányzati képviselők közül – nem vett részt. Így a grémium nem vette napirendre az ülés előtt benyújtott két beadványát.

balogh

Fotó: Vadnai Szabolcs

Hatékonyabb működés a cél

Elkezdődött az önkormányzati cégek átalakítása, melyek közül több megszűnik

A hatékonyabb működés és a feladatelosztás racionalizálása érdekében szükségessé vált Budaváron egy nagyívű strukturális átalakítás, amely az önkormányzati cégeket és a hivatalt egyaránt érinti. Az átszervezés során cégek szűnnek meg, illetve olvadnak be más cégekbe, ennek pozitív változásait pedig érzékelni fogják a kerületiek. „Az önkormányzati feladatellátás átszervezése hatékonyabb működést tesz lehetővé, ezáltal gyorsabb ügyintézés, kevesebb adminisztrációs teher és kényelmesebb ügyfélműködés vár a budavári polgároknak. A cél a közszolgáltatások minőségének hosszú távú, érdemi javítása, és egy szolgáltató önkormányzat megteremtése” – indokolta a cégösszevonásokat Böröcz László polgármester a testületi ülésen. Az átalakítás része az is, hogy a Polgármesteri Hivatalon belül igazgatóságok jönnek létre. Nincs tervben leépítés, sőt a közterület-felügyeletnél létszámbővítésre van szükség. Az átalakítás egy hosszabb folyamat, amely őszre zárulhat le.

Az átszervezés során megszűnik a GAMESZ, feladatait a Polgármesteri Hivatal, az újonnan létrejövő Városüzemeltetési Kft. illetve a Városfejlesztő és Vagyongazdálkodási Kft. között osztják szét. A tervek szerint a városüzemeltetés fogja végezni az összes karbantartó munkát, a közterületek takarítását, a parkok gondozását, a közétkeztetést. Ez a cég fogja működtetni az ügyfélszolgálatokat, a Batthyány utcai postát, a játszótereket, a közterületi illemhelyeket, ivóutakat. A Budavári Játszótér Üzemeltető Nonprofit Kft. megszűnik, csakúgy mint a Budavári Lakásügynökség. A szintén most alakuló cég, a Városfejlesztő és Vagyongazdálkodási Kft. az önkormányzati tulajdonú ingatlanok kezelésével, felújításával fog foglalkozni. A közművelődési, kultúraszervezési feladatokat ellátó Budavári Községi Nonprofit Kft. feladatai kibővülnek, ide olvad be a Várnegyed lapot kiadó Budavári Média és Városmarketing Kft., és a Czákó utcai Sport- és Szabadidőközpont. A cél itt is az egymással érintkező tevékenységi körök összehangolása a hatékonyabb működés érdekében. Fontos változás az is, hogy a Közterület-felügyelet szintén átalakul, és Budavári Rendészet néven újul meg, markáns létszámbővítéssel párhuzamosan. Ugyanakkor a Polgármesteri Hivatal szervezete is átalakul valamelyest, három igazgatóság (Gazdasági, Vagyongazdálkodási, Városüzemeltetési) kezdi meg a működését. Az önkormányzat intézményeinek gazdálkodási feladatait a hivatal veszi át, a HR-területét pedig a jegyzői iroda jogi csoportja fog felelni.

Kuthi Áron

Elkészült a Pom Pom játszótér

Véget ért a Naphegy téri Pom Pom tematikus játszótér év elején kezdődött átfogó felújítása, a játékok újra élénk színekben pompáznak. A munkálatok során megújultak a játszóeszközök, új burkolatot kapott és további játékelemekkel bővült a park. Mostantól még biztonságosabb és élménydúsabb környezet várja a gyerekeket Csukás István mesebeli világában. A megnyitó eseményen Böröcz László polgármester köszönetét fejezte ki mindenkinek, aki részt vett a munkálatokban a tervezéstől a kivitelezésig, az önkormányzat munkatársainak pedig, hogy a felújítás minden fázisát szakmailag támogatták.

VN

Fotó: Vadnai Szabolcs

Megsemmisített határozat

V. Naszályi Márta képviselő a Facebook oldalán jelezte, hogy a bíróság megsemmisítette a Budavári Önkormányzat Képviselő-testületének azt a határozatát, amely fegyelmi vétség miatt elmarasztalta a volt polgármestert. „A fegyelmi eljárás jogszerűtlenül lett megindítva, jogszerűtlenül lett lefolytatva és jogtalanok a vádak is.” – írta a volt polgármester.

Az önkormányzat ezzel szemben azt jelezte, hogy a bíróság formai okok miatt semmisítette meg a testület határozatát, annak tartalmi vizsgálata nélkül.

Varga Dániel képviselő szerint a bíróság döntése nem változtat azon a té-

nyen, hogy a volt polgármester folyamatosan figyelmen kívül hagyta a jogszabályokat és a képviselő-testületi döntéseket, ezzel súlyosan akadályozva a kerület törvényes működését. Jelezte, hogy a testület először jóhiszeműen felszólította a volt polgármestert, hogy hajtsa végre a döntéseket, és erre két hét haladékot adott. Miután a volt polgármester továbbra sem tette meg a szükséges lépéseket, az eljárás csak a határidő letelte után indulhatott el. Ennek következtében a bíróság megállapította, hogy az eljárás a törvényben előírt 90 napos határidőn túl indult el. Ezzel a trükkel

A fegyelmi ügygel párhuzamosan más ügyekben is nyomozás folyik, például a gyanús 71 millió forintos jutalmak ügyében, amelyeket az előző városvezetés az utolsó napokban a távozó munkatársainak osztott ki. Az ügyben a rendőrség különösen nagy vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntettségének elkövetése, valamint hamis magánokirat felhasználása bűncselekmények tárgyában rendelt el nyomozást.

előre készültek, hogy formai hibákra hivatkozva támadják meg az egész eljárást – tette hozzá Varga.

Várnegyed

ÉPÜLET-FELÚJÍTÁSI ÉS ENERGETIKAI KORSZERŰSÍTÉSI PÁLYÁZAT

A Budavári Önkormányzat épület-felújítási pályázatot hirdet I. kerületi társasházak értékteremtő megújításának támogatása.

Támogatható projektek:

- ▶ Városképi szempontból indokolt felújítások
- ▶ Épületszerkezetek statikai megerősítése
- ▶ Támfal megerősítése, felújítás
- ▶ Új személyfelvonó létesítése vagy felújítása
- ▶ Elavult közművezetékek és közműhálózatok felújítása
- ▶ Szigetelési problémák megoldása
- ▶ Udvari homlokzat-, lépcsőház-, függőfolyosó-, tűzfal-, kémény-felújítások
- ▶ Antigraffiti bevonat készítése
- ▶ Életveszély elhárítását szolgáló felújítások
- ▶ Nyílászáró-csere, házközponti fűtés-korszerűsítés, hőszigetelés

A támogatás vissza nem térítendő, utófinanszírozott, mértéke a felújítási költségek maximum 50 százaléka, de legfeljebb 6 millió forint.
Benyújtási határidő:
2025. május 15., 16.00 óra
Részletek: budavar.hu/tenders

Márai Sándor nélkül nincs XX. század

Indul az emlékév, novemberben nyílik az író-költő pályájáról szóló állandó kiállítás

A Budavári Önkormányzat tavaly döntött arról, hogy 2025. április 11-től egy éven át rendezvénysorozattal emlékezik meg Márai Sándorról, az amerikai magyar emigráció egyik leghíresebb XX. századi tagjáról. A 125 éve született író-költő két évtizedig a Krisztinavárosban élt, alakja elválaszthatatlanná vált a kerülettől. Életpályáját ősztől állandó kiállításon ismerhetjük meg.

Olyan programsorozatot terveztünk, ami a kerületi és a nemzeti identitást, valamint a közösségünket is erősíteni tudja – kezdte köszöntő beszédét Böröcz László. Budavár polgármestere a Márai Sándor Művelődési Házban tartott sajtótájékoztatón április 2-án elmondta, a Márai-emlékév során színházi fesztivállal, vezetett irodalmi sétákkal, beszélgetéssorozattal, rendhagyó irodalomórakkal készülnek, bevonva a kerületi iskolákat. Májustól szeptemberig Márai-esteket szerveznek filmvetítéssel, de lesz képzőművészeti pályázat, versmondó verseny, Márai-emlékfutás és Márai-maraton is, amely az író Egy polgár vallomásai című művének 24 óra alatti felolvasását célozza. Emellett cél a helyi vállalkozók, vendéglátóipari szolgáltatók bevonása is, hogy csatlakozzanak Márai szellemi örökségéhez.

Az emlékév legjelentősebb eseménye a Virág Benedek Házban kialakítandó állandó Márai-emlékkiállítás megnyitása lesz novemberben. „Küldetésünk, hogy a XX. század legnagyobb írójának olyan emléket állítsunk, amit megérdemel, egyúttal alakját, műveit közelebb hozzuk a kerületiekhez” – fogalmazott Böröcz László, aki kifejezte köszönetét a sajtótájékoztatóra érkezett Hankó Balázs miniszternek, hogy a Kulturális és Innovációs Minisztérium 50 millió forinttal járult hozzá a kiállítás létrehozásához. Hankó Balázs kulturális és innovációs miniszter Márai polgári öntudatát, hazáját, nyelve iránti hűségét, valamint irodalmi nagyságát emelte ki beszédében. „Ő az, aki nemzetközi rangra emel-

Fotók: Vadnai Szabolcs

A résztvevők a sajtótájékoztató után egy tematikus Márai-sétára indultak

Böröcz László polgármester a Márai 125 sajtótájékoztatóján

te a magyar irodalmat, munkái harmincöt nyelven elérhetők.” Hozzátette, hogy a Márai-kiállítás létrehozását a kulturális kormányzat azért támogatta, hogy a helyi közösségek is megélhessék mindazt, amit Márai Sándornak jelentett saját közössége, nemzete és egykori lakhelye, a Krisztinaváros. Demeter Szilárd, a Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központ elnöke úgy fogalmazott: Márai hazatalált. Beszédében Mészáros Tibor Márai-kutatót méltatta, aki munkájával jelentős részben hozzájárult a létrehozandó kiállítás anyagának összeállításához.

Az emlékévet beharangozó eseményen részt vett Jáky Judit, Márai testvérének unokája is, aki nagy jelentőségűnek nevezte, hogy az író Kassa után Budapesten is állandó kiállítást kap. „Nagyon örülök, hogy a kiállítás szervesen beépül a Márai 125 emlékévébe” – fogalmazott lapunknak. A résztvevők a sajtóesemény után emléksétára indultak a Krisztinavárosban. Elsőként Márai egyik törzshelyénél, a valamikori Philadelphia Kávéháznál álltak meg, majd felkeresték az egykori lakóházának helyszínét és a Márai-mellszobrot a Mikó utca 2-nél.

Kuthi Áron

A KÉSZÜLŐ MÁRAI-KIÁLLÍTÁS

A Budavári Önkormányzat fenntartásában működő Virág Benedek Házban a tervek szerint hat szobát rendeznek be Márai Sándor életműve előtt tisztelegve. A tárlat négy téma, korszak köré fog épülni: Márai kassai évei, vándorévei, Budai korszaka, valamint a kényszerű emigráció. A kiállítás része lesz egy kávéházi enteriőr és térkép is, amely a 20-30-as évek Budapestjének kávéházi hangulatát és hálózatait mutatja be.

Visszatérni a budavári hagyományokhoz

A megújulás üzenetével érkezik a kerület új logója és arculata

A Budavári Önkormányzat felületein április folyamán megjelenik az új logó, amely központi eleme a megújuló arculatnak. Tóth Andrej tervezőgrafikus magyarázta el, hogy a munkája során a kerület adottságait, Budavár történelmét, városrészeit hogyan sűrítette az új logóba.

Az új logóban a hagyományos címer három tornya, míg az arculati elemekben a zászló és annak színei is visszaköszönnek

– Miért volt időszerű a logó, az arculat megújítása?

– Egy arculat frissítése egy igen összetett folyamat, amely során körültekintően, a korábbi arculati irányelveket tiszteletben tartva s ha lehet rá építkezve szükséges a változtatásokat megtenni. A megújulás időszerűségének, a megújulás igényének több indikátora is lehet, többek között történhet mindez profilváltási, trendkövetési, szakmai okokból, esetleg változás történik az arculat közvetítette üzenetben. Jelen esetben az utóbbi két pontról beszélhetünk.

– A logó mindig sűrítve adja át az üzenetet. De mit kell átadnia a jelentésnek minden esetben?

– A jó logó kulcsszavakkal dolgozik. A jó logó olyan mint egy jó plakát, tömören, érthetően üzen, megjegyezhető, felismerhető s nem utolsó sorban szerethető. Jelentés közvetítésében nagy szerepet játszik a felépített arculat egysége, az abban foglalt „támogató elemek”, de mindehhez nagyban hozzájárul a gyakorlatba átültetett kommunikáció hatékonysága.

– Mi volt itt a kiindulási pont a tervezésnél, milyen fogalmak, gondolatok kerültek előtérbe?

– Az I. kerületnek, az itt élő embereknek logót, illetve arculatot tervezni egy igen megtisztelő, örömteli feladat, mely egyben roppant nagy felelősséggel is jár. Egy olyan arculati világot

szerettem volna létrehozni, mely illusztratív jellegével szerethető, szimbólumrendszerével érthető és továbbgondolható, építhető rendszerben gondolkodik, fenntartható. Egy olyan logót s koncepciót, melyet könnyen befogad és elfogad a kerületben élő emberek, és ami nemzetközi szinten is könnyen dekódolható üzenettel bír. A kiindulási pont Buda háromtornyos történelmi címerének használata, vizuális átfogalmazása volt. Ehhez több terv is készült a minimalista jellegtől az illusztratív kidolgozásig. A logó sok szimbólumból tevődik össze. Én ebben hiszek, ezen szimbólumok használata hozza közelebb hoz-

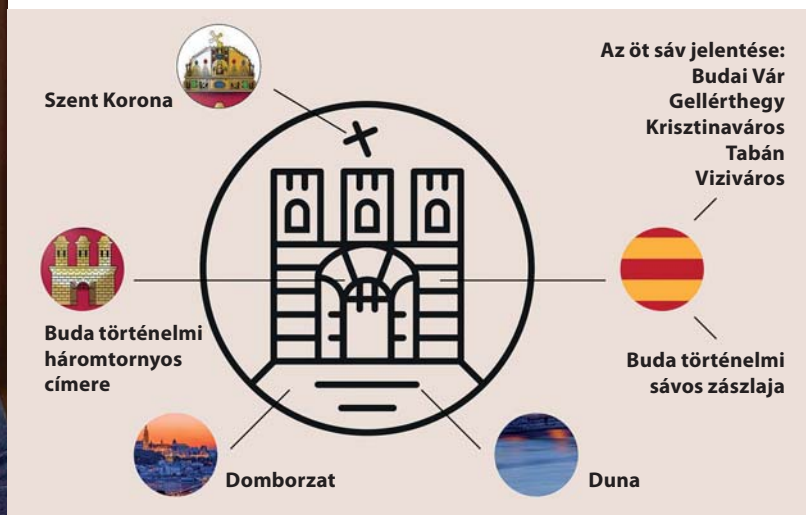

Fotó: Toroczka Csaba

TÓTH ANDREJ tervezőgrafikus

- 2003-2004-ben szerzett Vizuális kommunikáció tervezőművész és Design menedzser diplomát a MOMÉ-n.
- 2003 óta az A38 Hajó állandó grafikusa, arculati koordinátora. Plakátjaival 2008, 2009, 2010-ben elnyerte az Év Kulturális Plakátja díjat, 2010-ben Aranyrajzszőg díjjal tüntették ki.
- Munkái megtalálhatóak a Magyar Nemzeti Galéria plakátgyűjteményében.
- 2015 óta a Budapesti Metropolitan Egyetem óraadó tanára, 2022-től mesteroktatója. Óraadóként tanít tervezőgrafikát a MOMÉ-n. 2017 óta a Radnóti Miklós Színház, 2024-től a Kabóca Bábszínház arculati koordinátora és műsorainak plakáttervezője.
- 2023-ban Veszprémben Urbi et Orbi képsorozatával, 2024-ben elmúlt húsz évének kulturális plakátjaival mutatkozott be Veszprémben.
- Kabóca Bábszínház: teljes arculattervezés, plakátok (2023-tól)
- Radnóti Miklós Színház plakátjai és kiadványai, merchandise (2017-től)
- Szent István Nap arculati tervezés és illusztrációi (2021, 2022, 2024)
- Irodalom Éjszakája arculata (2020, 2021)
- Danubia Zenekar 2023-as évadjának arculata, plakátjai
- Veszprém Európa Kulturális Fővárosának teljes merchandise lebonyolítása KUNSZTI dizájtér és kávézó megalapítása, kulturális programjainak lebonyolítása (Veszprém)

ÖNKORMÁNYZAT

zánk a grafikát, erre tudunk építkezni az arculatban, magában a kommunikációban. A háromtoronyos címert jelentése mellett így megtalálhatjuk az államiságot jelképező Szent Korona keresztjét, a terület öt részére utaló sávzást, a környezet domborzat jellegét, a Duna közelségét.

– Milyen színek fognak dominálni?

– Az arculat meghatározó színe az arany és a bordó kombinációja, mely szintén történelmi múltra vezethető vissza. A két szín kombinációjával létrehozott öt sávból álló zászló is az arculat meghatározó eleme, használata a Budai Vár, Gellérthegy, Krisztinaváros, Tabán, Viziváros együttélésének szimbolikája.

– Hol és mikortól lesz látható a logó, milyen felületekre fog kifutni?

– Többlépcsős módon, folyamatosan vezetjük be az arculatot, így a logót is. Budavár arculata más kerületekhez hasonló módon igen mély és színes palettával rendelkezik, szerepelnek nagyobb lélegzetvételi feladataink is, így online és offline felületeken is fokozatosan vezetjük át az arculatot.

– Összefoglalva: mit közvetít ez a logó és kinek?

– Budapest I. kerületének, egy igen gazdag kulturális értékekkel, mély és színes történelemmel bíró negyed múltját és jelenét közvetíti a logó és a köré felépített arculat, mely elsősorban az itt lakókat hivatott megszólítani, de kiemelt szerepénél fogva nemzetközi szinten a fővárost, az országot is képviselnie kell. Bízom benne, ugyanolyan szeretettel fogadják majd, mint ahogy én nyúltam hozzá ehhez a nem mindennapi tervezői kihíváshoz.

KÁ

Fróna Levente képviselő, Fodor Artur és Fazekas Csilla alpolgármesterek, Böröcz László polgármester, Bodor Eszter, a Kosztolányi Dezső Gimnázium igazgatója, Erdélyi Bálint, az iskola diákja és Bauer Eszter kulturális tanácsnok Kosztolányi emléktáblájánál Fotók: Vadnai Szabolcs

Kosztolányi felvirágoztatta az irodalmi életet

Egykori háza előtt emlékeztek a kerület vezetői a 140 éve a délvidéki Szabadkán született Kosztolányi Dezsőre. Az ünnepélyes alkalmon a Tábor utca 12. számú ház emléktáblájánál Bauer Eszter képviselő arra emlékeztetett, hogy a család először a Logodi utca 1. szám alatt bérelt lakást, majd a Tábor utcában vásárolt házat. A meghitt verandás otthon csakhamar az irodalmi élet budai központja lett, a második világháború után azonban új épületet húztak fel helyére. A Hajnali részegség című verse a ház sorsát idézi:

„A ház is alszik, holtan és bután,
mint majd száz év után,
ha összeomlik, gyom virít alóla
s nem sejti senki róla,
hogy otthonunk volt-e, vagy állat óla”

Ma a társasház oldalán bronz dombormű emlékeztet a valamikori udvari csendéletre. A megemlékezésen Erdélyi Bálint, a Kosztolányi Dezső Gimnázium 10. osztályos diákja mély átérzés-

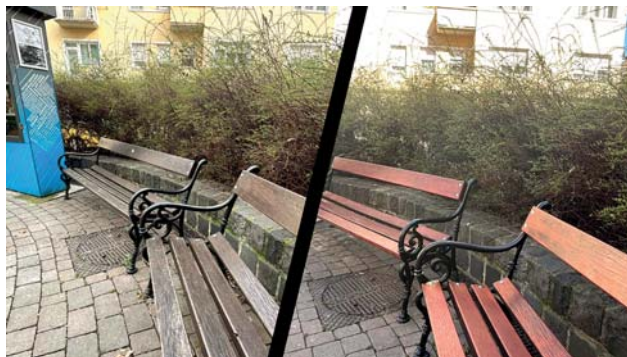
sel szavalta el Kosztolányi Budapest című versét, majd a jelenlévők megkoszorúzták az egykori ingatlan helyén lévő épületet.

Kosztolányi először a pesti oldalon élt a fővárosban, de első fia születésekor Budára, a Bartók Béla útra költözött, közel az irodalom fellegváraként emlegetett Hadik Kávéházhoz. Noha a környék ideálisnak tűnt, valódi otthonra mégis a Krisztinavárosban lelt, a család az említett Tábor utcai családi házban találta meg az igazi családi fészket. Korszerűsítették az elhanyagolt ingatlant: villanyt, gázt vezettek be, keményfa padlót raktak, könyvtárszobát építettek, illetve az addig gazos kertből egy bodzafákkal és virágokkal díszített mesebeli lugast varázsoltak.

Az író-költő krisztinavárosi jelenléte nagyban hozzá tett ahhoz a közeghez, amiért a legirodalmibb városrészként szokás emlegetni a környéket, ahol Márai Sándor és Babits Mihály is otthonra lelt, és a kávéházi élet jeles tagja volt mások mellett Szabó Dezső és Móricz Zsigmond is.

Szilléry Éva

Kivirult a kerület, zajlanak a kertészeti munkák

Megérkezett a tavasz, kerületszerte megindultak a kertészeti, közterület-szépészeti munkálatok. A Budavári Játsszótér Üzemeltető Közhasznú Nonprofit Kft. (BUJSZ) munkatársai füvet nyírnak, felújítják az őszi virágágyásokat, ahol kell pótolják az árvácskákat. Közben előkészítik az egyényári növények ültetését, amelyre májusban kerül majd sor. A terek áttekinthetősége

érdekében nyírnak és ápolják a sövényeket, rendezik a parkokat; fákat ültetnek, ahol arra szükség van. Emellett öntözik a dézsákat – amelyek nem jutnak kellő mennyiségű csapadékhoz –, pótolják a tápanyagot. A BUJSZ munkatársai figyelik a felújításra szoruló köztéri padokat is, és ha kell, javítják azokat.

Várnegyed

Szeretem, hogy a magyarok tudnak boldogok lenni

Ilodigwe Emmanuel Chekwube Don Bosco örökségéről és a család fontosságáról

Lassan tíz éve él Magyarországon a nigériai születésű Ilodigwe Emmanuel Chekwube. A szalézi szerzetes maga kérte, hogy szeretne misszióra menni, így a rend hozzánk küldte. Szépen megtanult magyarul, verseket is szaval. Nemrég Budaváron tette le a magyar állampolgársági esküjét, az ezt igazoló iratot Böröcz László polgármestertől vehette át.

– Elgondolkozott már azon, hogy vajon a Jóisten miért épp Magyarországra vezérelte?

– Azt gondolom, Isten tudta, miért ide küldött. Tudta, hogy szükség van egy missziós testvérré. Én azóta is örülök, hogy itt szolgállok. Jó volt otthon Nigériában is, de úgy éreztem, a Jóisten hív, hogy menjek valahova segíteni. Magyarországon jelenleg 27-en vagyunk, kevesen, ezért van min dolgoznunk. Nagyon hálás vagyok elsősorban a szalézi testvéreknek, akikkel szolgállok, a rendnek, de mellette Istennek és a magyar embereknek is, hogy elfogadták a személyiségem és a kultúráim, ahogy én is megbarátkoztam a magyar kultúrával és magamévá tettem azt.

– Szépen megtanult magyarul. Mi az, ami tetszik Magyarországon?

– Az, hogy a fiatalok boldogok, nyitottabbak, és igyekeznek is boldogságot okozni az embereknek. Vannak persze nehézségek is, de azt látom, hogy a magyar emberek tudnak boldogok lenni, illetve hogy a hit és a család is fontos nekik. Én ezt kiemelkedő dolognak tartom.

– Mint mondta, szereti a magyar ételeket, de melyik a kedvence?

– A lecsó, magyarosan, kolbásszal. Nigériai emberként persze az elején egy kicsit meg kellett szokni a helyi ételek ízét, de tényleg szeretem a magyar konyhát. A nigériai is jó, és szeretem, mikor a magyar ismerőseim megkérnek, csináljak valami nigériait, hogy megköszönjék.

– Szalézi missziós tevékenysége Magyarország több pontjára is hívja: Nyergesújfalu, Bajót, Péliföldszentkereszt és Újpest. Miért épp Budaváron tette le az ünnepélyes állampolgársági esküt? Van-e valami kötődése az I. kerülethez?

– Péliföldszentkeresztben van a rendházunk, Nyergesújfalu-ban iskolai lelkész és hittantanár vagyok az iskolánkban. Ez a fő feladatom és mellette a papi szolgálat. Az egyik testvérem, Géza – aki itt született Budapesten és ilyen ügyekben segít minket –, javasolta, hogy itt Budaváron tegyem le a magyar állampolgársági esküt.

Fotó: Vadnai Szabolcs

– A szalézi nem klasszikus tanító, hanem nevelő rend, amelyik főleg a gyerekekkel, a fiatalokkal foglalkozik. Hogyan tudnak a XXI. századhoz, a jelen kihívásaihoz alkalmazkodni? Mi tartanak a legfontosabbnak?

– A jelenlétet. Rendünk alapítójának, a XIX. századi ipari forradalom időszakában tevékenykedő Bosco Szent Jánosnak (1815-1888) is ez volt a legfontosabb. Torinóban, ahol pappá szentelték, találkozott a nélkülöző utcagyerekekkel. Elment hozzájuk, megismerte őket, és arra törekedett, hogy valami jót csináljanak együtt. Mi ezt a példát vesszük és adjuk tovább. Nem labdát adunk a fiataloknak, hogy menjenek focizni, hanem be is állunk velük együtt játszani. Ahogy Ferenc pápa is kiemelte, nem kell várnunk, hogy a hívek jöjjenek hozzánk, hanem ki kell mozdulni, meg kell ismerni az embereket, és utána meghívni őket, hogy együtt menjünk, és találkozunk az Úrral. Mi pont ezt csináljuk.

– Mik azok a nehézségek, amivel ma a fiataloknak a leginkább meg kell küzdeniük?

– Nemcsak papként, keresztényként is azt látom, a legnagyobb nehézség az, hogy egyes családok sajnos elhanyagolják a hitre nevelést. Pedig ez rengeteg mindent ad egy gyereknek az életében, mert a hittel nemcsak a földi dolgokba, hanem Istenbe is kapaszkodhatunk, aki életet adott nekünk, akihez tudunk fordulni. Ahogyan II. János Pál pápa mondta: térjetelek vissza a gyökereitekhez. A hitre nevelést, a család fontosságát, a szeretettel együtt lenni a családban érzést látva mindezt a gyerekek is továbbviszi, menjen bárhová. Hogy fontos legyen számukra az erény és a gyakorlás, hogy tudatosan éljék az életüket, amit kaptak Istentől, aki majd megkérdi tőlünk, milyen jó dolgokat kezdtünk ezzel az ajándékkal?

Balogh Roland

Fotók: Kocsis Attila

Lássuk meg mindig a félig tele poharat!

Dr. Bodroghelyi László húsz év után távozik a Budavári Önkormányzat Egészségügyi Szolgálatának főigazgatói posztjáról. Két évtized Maros utcai tapasztalat alapján megszámlálhatatlan pácienssel találkozott, kevesen vannak Budaváron, akik több kerületet ismernek, mint ő. A pályáját mentőorvosként kezdő szakemberrel a rendelőintézetben végbement változásokról, az életmódváltás hatásairól, az egészségmegőrzés fontosságáról beszélgettünk.

– Miért alakult úgy, hogy az I. kerületieknek a XII. kerületben van az orvosi szakrendelőjük?

– A Maros utcai rendelőintézet valaha a János Kórház részeként működött, így ennek ellátási területként a budaváriak is ide jártak már a második világháború vége óta, közös orvosi ügyelet, közös fogászati rendelés volt. De az egyszerű körülmények, a felújítások elmaradása miatt viszont odáig jutottak a dolgok, hogy a kilencvenes évek elején be is akarták zárni. De Katona Tamás polgármester úgy döntött, hogy megmenti, így az I. kerület járóbeteg szakellátását – mint nem kötelező önkormányzati feladatot – felvállalja, így átveszi kerületi szakrendelőnek. Így történt, hogy az I. kerület szakrendelője a XII. kerület területén van. Ez az adottság, és az, hogy a XII. kerületnek nem volt önálló járóbeteg-szakrendelője, hogy a két kerület közösen működtette a felnőtt háziorvosi ügyeletet, valamint hogy volt egy közös felnőtt fogászati rendelője, szoros együttműködést eredményezett. Így „természetes” volt, hogy ha belefér a kapacitásba, az I. kerület szakrendelőjeként ellátjuk a XII. kerületben élőket is.

– Mentőorvosként kezdte pályáját. Emlékszik első munkanapjára?

– Persze, hogy emlékszem. Nagyon izgultam, ma is élénken emlékszem két esetre az első szolgálatomból. Már hatodévesként kivonuló mentőtisztként dolgoztam. Végül az orvosi diploma megszerzése után ott is ragadtam az OMSZ-nél. Nagyon szerettem, megszereztem az oxyológia szakvizsgát is. (sürgősségi orvostan – a szerk.). Ezt követően az azóta már bezárt Szo-bi utcai Mentőkórház belgyógyászatán nagyon sok tapasztalatot szereztem, jó szakmai iskola volt, jó főnökökkel. Dr. Lamboy László főorvos úr embersége, szakmaisága, műveltsége sokat jelentett, a kezdő orvosokat is partnernek tekintette, szeretettel és empátiával kezelt mindenkit. Nemcsak nagyon jó szakmai műhely, de a mai napig összetartó közösség is kovácsolódott össze ebben a kis kórházban. Leszakvizsgáztam belgyógyászatból, de évek múltával látszott, hogy a Mentőkórházat meg fogják szüntetni. Ezért 1998-ban a Csalogány utcai rendelőben felnőtt háziorvosként kezdtem dolgozni. Tulajdon-

képpen hazajöttem, mert egész életem a Vízivároshoz kötődik, a második kerületi részén születtem, 31 éve költöztünk a városrész I. kerületi oldalára, azaz mindig is itt éltünk. Később a Csalogány utcai háziorvosi rendelőben ellátott háziorvosi munka mellett kezdtem dolgozni a Maros rendelő alapellátási főigazgató-helyetteseként.

– Hogyan nézett ki akkor a rendelőintézet, milyen viszonyok fogadták?

– Előzőm, dr. Kovács Gergely egy leharcolt rendelőintézetet vett át, de már ő is sokat újított rajta. Amit ő elkezdett, azt folytattam. De egy működő szakrendelőben csak részletekben lehetett elképzelni a felújítást. Így az évek során fokozatosan korszerűsítettük, komfortosítottuk a szakrendelőt. Európai uniós energetikai pályázat eredményeképpen tudtunk nyílászárókat és kazánt cserélni. Folyamatosan meg tudjuk újítani az eszköz-igényes szakmák eszközparkját, így például digitális röntgenel dolgozunk, és korszerű, jó képet adó ultrahangkészülékek állnak orvosaink rendelkezésére. Az „Egészséges Budapest Program” adta lehetőséggel élve használhatóvá tettük az alagsort, ahol a korábbinál tágasabb vérvételi labort és nem utolsósorban tágas, világos váróhelyiséget alakítottunk ki, de egyéb értékes helyiségeket is nyertünk.

– Sokszor elhangzik, hogy a városban élők életminősége, alap- és szakellátáshoz való hozzáférése jobb. Milyen a kerületiek általános egészségi állapota a magyar átlaghoz képest?

– A betegforgalmi adatainkból erre nem lehet valid adatot nyerni. Sokat mondják, hogy előregedett a kerület, ebben van is igazság, de a benyomásom mégis az, hogy az emberek mobilitása megnőtt, ide-oda költöznek. Így sok fiatalal, családdal is találkozom, akik lehet, hogy csak ideiglenesen, albérletben laknak itt, sokszor nem is jelennek meg a lakosságszámban. Az egészségügyi ellátás tekintetében viszont állunk a rendelkezésükre.

– Évtizedek óta abban jár elöl hazánk a statisztikákban, hogy a szív- és érrendszeri betegségek, és a rák a fő halálok. Miért alakult ez így, és hogyan lehetne jobb a helyzet?

– Fontos a megelőzés illetve a korai diagnózis és kezelés. A megelőzésben fontos az egészséges életmód. Mit eszünk, mit iszunk, mennyit mozgunk, dohányzunk-e, mennyi stressz ér minket. Ez utóbbitól persze nem tudjuk függetleníteni ma-

gunkat, mert az élet velejárója. De az nem mindegy, hogy miként dolgozunk fel. Sok súlyfelesleggel küzdő páciensem van, és szerencsére vannak, akik képesek voltak 180 fokal fordulatot tenni az életükben, és változtatni. Ők büszkéek lehetnek magukra, sőt engem is mint orvost büszkeséggel töltenek el. Szerencsére már van kultúrája a testmozgásnak. Fontos, hogy jól érezzük magunkat a bőrünkben, de „mellékhatásként” komoly betegség-megelőzési forma is. A másik a szűrés. Igenis el kell járni szűrésekre, mert sok rizikófaktor feltérképezhető, és idejében megkezdhető a kezelés. És még egy: van, amikor nem elég a megfelelő életmód, ilyenkor az orvos gyógyszeres kezelést fog ajánlani. Ne idegenkedjünk ettől, ha szükségessé válik.

– Mi minősül életmódváltásnak? Nem önbecsapás, ha megelégszünk tíz perc napi sétával?

– Ez értelemszerűen nagyban függ az életkortól, edzettségi szinttől, egyéb adottságainktól. Fontos, hogy szeressük, amit csinálunk, hogy örömet adjon. Mindenkinek magának kell kitárlnia, mi fér bele az életébe. Nem elég a fellángolás, ki kell tartani amellett, amit elhatároztunk. Persze ha valaki nem ebben az életfelfogásban szocializálódott, annak nehezebb. Amire viszont nagyon haragszom, az a cigaretta. Sok bajt okoz, iszonyú káros, és még viszi is a pénzt. Nagyon jelentős életmódváltás, ha letesszük a cigit.

– Miért van sokszor bizalmatlanság az orvosokkal szemben, holott a betegségeket, a gyógyszereket, a gyógy módokat ők ismerik legjobban?

– Az internetről ömlik ránk a sok ellenőrizetlen információ, és nehéz szűrni ezek között. Naponta jönnek szembe a csodaszerek, amiktől 120 évig fogsz élni. Sajnos sok a hisztériás ember, ezért is van sok visszaélés ismert egészségügyi szakember arcával, személyével. Iszonyú összegeket dobhatnak ki feleslegesen a betegek a vélt gyógyulás reményében. Valóban, a szakorvosoknak nagy kihívás a betegek bizalmát kivívni, de a háziorvos itt nagy előnyben van, mert az orvos-beteg kapcsolat hosszú távú kapcsolatot jelent. A bizalom a hitelességről is szól, tehát amikor életmódváltásról beszélek, például javaslom az úszást, mert magam is rendszeresen úszom.

DR. BODROGHELYI LÁSZLÓ

Budapesten született 1959-ben. Diplomáját a Semmelweis Orvostudományi Egyetemen szerezte 1985-ben. Oxyológiai, belgyógyászati és háziorvosi szakvizsgával rendelkezik. 2009-ben egészségügyi szakmenedzser diplomát szerzett.

1985-től 1990-ig mentőorvosként dolgozott az Országos Mentőszolgálatnál (OMSZ), 1990-ben a Bajcsy-Zsiflinszky Kórház belgyógyászatán, illetve 1991-től 2004-ig az OMSZ Szobi utcai Kórházának belgyógyászatán dolgozott. 1998-tól felnőtt háziorvos a Csalogány utcai rendelőben.

2002-től 2004-ig a Budavári Önkormányzat Egészségügyi Szolgálatának orvosigazgatója, majd 2005-től főigazgatója a háziorvosi feladatok ellátása mellett. Nős, tizenhárom unoka mellett hat gyermek édesapja.

– Azért az csalódás, ha az orvos azt látja, a beteg nem tartja be a gyógyszeres kezelést, az ajánlást, a terápiás tervet...

– Pedig valahogy rá kell vezetni, hogy végigvigye azt, amit elhatároztunk. Ha magas a koleszterinszint, akkor kellene kezdeni vele valamit. Ha már két hónapig kitartunk az elhatározott életmódváltás mellett, az a legjobb. De ha nem működik, szedjünk valamit. Fontos, hogy a beteg maga győződjön meg róla, hogy tenni kell valamit. Minél több faktoron változtatunk, annál jobban csökkentjük a magas koleszterinszint jelentette veszélyeket. A döntés mindig a beteg kezében van. Én tanácsot adok, lehetőséget, szaktudást, de neki kell döntést hoznia.

– Emberi kapcsolataink kiegyensúlyozottsága mennyiben egészségmegőrző tényező?

– Maximálisan. Ugyanakkor szerintem az egyik legnagyobb stresszfaktor lehet az emberi kapcsolatainkban jelentkező konfliktusok. Meg kell tanulnunk a konfliktusainkat jól kezelni. Nem kellene elfelejteni az olyan fogalmakat, mint megbocsátás, kiengesztelődés. Másrészt humorral, sőt egy kis öniróniával sok méregfogat ki lehet húzni! A magyar ember szeret panaszkodni, de közben a ma élő emberiség felső tíz százalékában élünk, kényelmesebben, mint bármelyik előző generáció. Legyen szemünk arra, hogy a félig tele poharat lássuk, ne a félig üreset... De ez már a pszichológia területe...

– Mit tart vezetői megbízatása alatti legnagyobb eredményének?

– Nehéz lenne egy dolgot kiemelni. De fontosnak tartom, és nagy örömmel tölt el, hogy jó a csapat. Egyáltalán nem vagyunk hibátlanok, de egy egymást erősítő, családi közösségként tudnám magunkat jellemezni. A napokban állt munkába egy új asszisztens kolléganő. Két-három nap után megkérdeztem, hogyan érzi magát nálunk. Széles mosollyal mondta, hogy ő még ilyen jó munkahelyi légkört semelyik korábbi munkahelyén nem tapasztalt. Örülök annak, hogy jó a szakembergárda, és nincs nagy fluktuáció. A másik dolog, ami örömmel tölt el, hogy az elmúlt csaknem negyed században nemcsak a Maros utcai szakrendelő, de az összes alapellátási rendelő megújult, ahol kulturált, szép környezetben várhatjuk a betegeinket.

– Június 30-ig tart a főigazgatói megbízatása, ugyanakkor ez nem jelenti, hogy nyugdíjba megy...

– Nem, a háziorvosi munkámat még jó ideig szeretném végezni, hiszen mondhatni, hogy „átlagéletkorú” háziorvos vagyok – már ami az itthoni helyzetet illeti. A főigazgatói munkám befejezése a saját döntésem volt, amit azért nem kis vívódás előzött meg, hiszen szeretem ezt a munkát, ami a gondok és kihívások mellett sok örömet is adott, sok értékes emberi kapcsolattal, szakmai barátsággal ajándékozott meg. De több mint húsz éve ülök egy fenékkal két lovon. A családom is rohamosan bővül, és én sem fiatalodom. Lehet, hogy elég lesz egy ló is...

Kuthi Áron

ZAMÁRDI

Nyaralás

BUDAVÁRI
ÖNKORMÁNYZAT

A Budavári Önkormányzat Balaton-parti üdülőjébe idén nyáron is várjuk a pihenni, kikapcsolódni vágyó I. kerületi családokat és időseket kedvezményes áron.

A jelentkezés időtartama: **2025. április 28.-2025. május 9.**

Jelentkezés helye: **Budavári Önkormányzat Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltatási Központjában**
(1012 Budapest, Attila út 89.).

Nyugdíjas turnusok: június 5-12., augusztus 25-szeptember 1.

Cyerekes családok turnusok: július 21-27., augusztus 11-17.

Nagycsaládok turnusok: július 14-20., augusztus 18-24.

További információk:

A családok turnusok esetében: **tel.: 356-83-63**
budavarszk@budavarszk.hu

Idős turnusok esetén hétfő-péntek 9-15.00 óra:

I. sz. Idősek Klubja 1015 Budapest Hattyú u. 16. **tel.: 201-97-35 idkhattyu@budavarszk.hu**
 II. sz. Idősek Klubja 1013 Budapest Roham utca 7. **tel.: 375-94-86 idkroham@budavarszk.hu**
 III. sz. Idősek Klubja 1012 Budapest Fő utca 31. **tel.: 201-40-53 idkfo@budavarszk.hu**

Plüssállatnak nézték

Vélhetően tudatosan a közel egy éves kiskutyájához öltözött a négy éves Johanna, de a szép hajpántot biztos azért vette fel, mert tudta, hogy fotózni fogják. Szülei mindketten kutyával nőttek fel, ezért úgy döntöttek, a gyerekeket egy shetlandi juhással lepik meg.

Fotók: Tóth Tibor

Fekete-fehérben ritkán látni shetlandi juhászkutyát, ami egyébként egyre elterjedtebb a fővárosban és kis Lassie-ként is szokás emlegetni, hiszen egy kicsinyített skót juhász ugrik be az embernek róla. A látszat ellenére nagyon „gyűrhető” fajta, jól bírja a strapát, így Johanna, a kisebbik gazdija szinte egész nap dögönyözheti a kis állatot. Az apuka, Máté elmesélte nekünk, hogy Tempó előtt volt egy havanese kutyájuk, ami nagyon hozzájuk nőtt, nem sokkal annak elvesztése után döntöttek az új kutya mellett. „Amikor hazahoztam, Johanna azt hitte, hogy plüssállat a kis fekete gombolyag a kezemben, egyből azt kérdezte, hogy élő-e. Amikor megmozdult, hatalmas ujjongásban törtek ki a bátyjával. Mi a feleséggel azt érezzük, hogy benne van Maszatka is, – akinek elvesztésén nem vagyunk még túl – legalábbis ebben bízunk, szeretnénk benne őt látni.” A mérete csalóka, mert nagy a munkabírása, de elsősorban agyban kell elfárasztani. Hiába mennek másfél órás sétára, kis pihenő után ugyanúgy bírja a mozgást, ezért különböző feladatokat kell adni neki. Mindenféle instrukciókat kap ilyenkor, hogy egy idő után kimerüljön. Finom megjelenése miatt az emberek hajlamosak ölelni nézni, holott egy vérbeli juhászkutyáról van szó, a border collie és a spiccc fajta tulajdonságait is ötvözi. Nagyon alkalmazkodó típus, jól nevelhető, és családcentrikus jószág.

„Alapvetően terelő kutya, de szokták terápiás kutyának is használni. Általános az aranybarna-fehér árnyalatú, de a szürkés merle-változat kicsi fekete foltokkal és kék szemmel szintén nagyon divatos típus. Hetente egyszer-kétszer kell fésülni kétrétegű, sűrű bundáját. Kutyatársaságba is járnak a Várban, de ő még nagyon félénk, sok időre van szüksége ahhoz, hogy a bizalom kialakuljon. Ez az emberek felé megvan, de a kutyákkal távolságtartóbb szokott lenni” – meséli Máté.

A Bécsi kapu térnél találkozunk, mert nem sokkal lejjebb lakik a kétgyermekes család és rendszerint a Tóth Árpád sétány felé indulnak sétálni. A Tempó találó név, mert a jószág szinte száguldozik a négyéves kislánnyal. Olyan, mintha most értek volna össze korban, láthatóan teljesen egy hullámhosszon vannak: a fatuskó korhadt kergét együtt bontják le, miközben Mátéval beszélgetünk. Elmondták, hogy amikor Johanna hazajön az oviból, beviszi a szobába és az előző esti mesékből, amire emlékszik, kis részeket mond el neki. „Gyerekként rengeteget adott nekünk feleséggel a kutya jelenléte, és szerettük volna, ha ezt átéljük a gyerekeink is. A Vár hangulatát szeretjük, ha szabadidőnk van, akkor is általában itt töltjük.”

Szilléry Éva

PÁLYÁZAT KUTYABARÁT HELY MINŐSÍTÉS MEGSZERZÉSÉRE

Kik pályázhatnak?

➔ Éttermek, kávézók, cukrászdák, büfék, szállodák, panziók

A támogatás a védjegyhasználati díj 70 százalékának fedezésére használható fel. Az egységes minősítés a kutyabarahelyek.hu közreműködésével valósul meg. **Információ: budavar.hu/tenders**
Célunk a felelős állattartás népszerűsítése Budaváron!

Az égisz erő lajtorja kilóg a képből

A hetvenes évek szűk levegőjéből egy még fojtottabb atmoszférájú világba ment képzőművészetet tanulni: Prágát választotta a Képzőművészeti Főiskola túljelentkezése miatt. Lelkében és alkotásaiban máig meghatározóak maradtak azok a hatások, amik ott érték. Luzsicza Árpád grafikusművész a Batthyány utcai műteremlakásában fogadott minket, festményei, grafikái és szobrai, sajátos „tájai” között.

Néhol még az eredeti színes üvegeket őrző, gyönyörű szecessziós műteremlakásában találkoztunk Luzsicza Árpád grafikussal, aki a nyolcvanas évek óta él az első kerületben. Hatalmas, félig becsomagolt festmények és grafikák mindenütt, egy minimalista formavilágú alkotó világába csöppenünk: élénk színű, játékos és ironikus műalkotásainak kavalkádja, visszatérő színes alakzatok, emlékdarabok vesznek körül az embert. Egy kocka alakú faszobrot tesz elének az asztalra, mint mondja, ez ő maga, jellegzetes szakálla szürke kis pontokkal kirakva, sehol egy arcvonás. Bár megállapítjuk, hogy nem tűnik szögletes típusnak, mégis valahogy a művész személyisége benne van ebben a figurában.

Arról beszél, hogy nem is lehetett volna más útja, mint a képzőművészet felé elindulni, hiszen műteremben nőtt fel. Édesapja Luzsicza Lajos festőművész, grafikus, édesanyja Jaszenovics Ágnes rajztanár volt. „Bennem volt a vágy és a lehetőség az alkotásra” – fogalmazott. Noha a kertészetin kezdte, eleinte pedig szobrász szeretett volna lenni, végül grafikusként végzett. „A művészeti ágakat nem lehet szétválasztani, párhuzamosan jelen van a munkáimban” – mondja.

Kamaszként az I. kerületben csatangoltak barátaival, amikor belebotlott a Széll Kálmán téri kalefosokba, az 1960-as évek végén és a hetvenes évek elején a Fekete Holló kisvendéglő volt a törzshelye. Innen ismerte az egész várbéli fiatal társaságot, akik között több zenész és képzőművész is megfordult. „Abban az időben az ipar- és képzőművészeti felvételi úgy nézett ki, hogy egyedül a fővárosban volt felsőfokú oktatás és mindössze néhány tucat embert vettek fel a mintegy nyolcszáz jelentkezőből. A Fő utcai rajzkörbe összeverődöttünk, minden évben 2-3 embert onnan is felvettek. Ott hallottunk a lehetőségről, hogy akiknek nem sikerül a felvételi, az a szocialista országok valamelyik akadémijába közvetlenül is felvételizhet. Akadt, aki Berlinbe, Drezdába, Varsóba ment, én a Prágai Képzőművészeti Akadémiára jelentkeztem, mert akkor már turistaként minden évben jártam oda. Azt kell mondanom, sokkal jobbak voltunk, mint a helyiek, így elsőre felvettek. Állami vonalon is lehetett felvételizni, azonban az kicsit bonyolultabban ment. Még az útlevelet is megtarthattuk, ami akkoriban nagy dolognak számított” – idézte fel emlékeit lapunknak a művész.

A Luzsicza családnév szláv gyökerű, régi magyar vezetéknév, érdekesség, hogy a művész a Károly-híd mellett, a Lužického semináře utcában lakott fiatalon Prágában. A zárt, felülről irányított hazai kulturális közegeből kiszakadva, sokkal keményebb rendszerbe csöppent a hetvenes évek végén. Kezdve azzal, hogy egy évre katonának vitték akkortájt a fiatalokat,

Fotók: Tóth Tibor

mindenkinek rövid haja volt. „Szokatlan volt ez nekem, mert akkor már hosszú hajam volt, de minket külföldieket nem zavartak a sörözőkben a rend fenntartói. Lépcsőházakban, sportcsarnok hátsó részén szerveztünk kiállításokat. Két óra múlva megérkezett a rendőrség, és szaladnunk kellett a helyszínről a képekkel együtt. El sem tudjuk képzelni, hogy micsoda diktatúra volt a cseheknél. Itthon a politika nem zavart be annyira akkor már a művészeti oktatásba, szabadabb teret adott a művészeti törekvéseknek. A prágai egyetemen a tanárok teljesen mellettünk álltak: ha a valakinek meggyűlt a baja a rendőrséggel, azért biztosan kiálltak az oktatók. Minden védelmet megkaptunk az iskolától, az alkotás és a műterem pedig egy külön sziget volt. Szürke, poros utcák között jártunk és bementünk a kapualjba, ott volt az élet, és a sörözés” – mesélt a prágai élményeiről Luzsicza Árpád.

Érdekes megfigyelni, hogy ez az ottani „túlfegyelmezett” légkör mennyire táplálta a benne élő gyermeki naivitást, a kis-kedélyeskedő, ironikus, felszabadult képek alkotását. „Talán azóta is bennem van a cseh hatás. Ezt nem tagadom” – ismerte be. Hazatérve a nyolcvanas években a Fiatal Művészek Klubjában több kiállítást szervezett cseh kortársaknak, akiknek tiltott volt a nyugat, és felszabadító volt itt kiállítani, mert Budapesten úgy érezték, nyugatra érkeztek.

Előkerül egy plakát a Bástya galéria szabadtéri tárlatából, amit 1983 rekkenő hőségben a Halászbástyánál rendeztek meg. A Szent István szobor körüli kiállítás egy performansszal párosult: kádba helyezett hal volt a paravánok között kiállítva, amit vörös lécekkel fedett le az alkotó. „Egy korabeli cikkben úgy írtak róla, hogy szép, de nem ide való, hanem olyan helyre, ahol kevesebb ember láthatja. A nyolcvanas években egyébként na-

gyon elterjedtek voltak a performanszok. Leültem a kád végébe, bedobtam pár márkát, a turisták pedig utánózni kezdtek. A Bem Rockparthoz tartozott ez a kiállítás-sorozat, ők szervezték a május elsejei nagy koncerteket is a Tabánban” – mesélte.

A Kex együttes legendás énekesével, Baksa Soós Jánossal együtt járt a Rákóczi Ferenc Gimnáziumba, kezdetben haverja, majd testvérének, Luzsicza Ágnesnek a férje lett az underground zenei élet meghatározó alakja. „Baksa-Soós János megjelenése valóban szúrta a hatalom szemét. Egy alkalommal a Bimbó úton egy katonai dzsip üldözte, felszaladt a járdára és alig tudtak elugrani előle. Ma már nehéz a fiataloknak elmagyarázni, mennyire más világ volt akkor, akadt példa arra, hogy egyedül mentem az utcán és a rendőr belenyírt a hajamba” – hozott abszurd példát a szocialista hatalom működéséről a művész.

Luzsicza Árpád a Vizivárosban egyébként ugyanúgy otthon van, mint Prágában vagy Óbudaváron a vidéki házában. Képi világában az úton lét ugyanolyan fontos elem, mint a való életében. Ezen az úton sok-sok visszatérő motívum, emlékdarabka tűnik fel újra és újra. Fák és villanyoszlopok, felhők és szélmal-mok, gyárkémények és létrák, nem ritkán égig érő lajtorják. A létra minta gyakori alkalmazásának elsősorban szimbolikus jelentése van, összefüggésben a képenként változó jelrendszerekkel, de méreteivel és színeivel az alkotás értelmezését is segíti. Stilizált tájai behatárolhatatlanok, gondolatötrédek, amelyeket az emlékek építenek és emelnek ki, tesznek egyes részleteiben hangsúlyosabbakká, néhol akár a képkeretből is kiszabadulva.

Idén a Grafikusművészek Szövetsége januári kiállításain kívül több országos kollektív kiállításon tervez részt venni, így a szegedi Nyári Tárlaton, a Szobrász Biennálén, és lányával, Luzsicza Fannival is lesz egy közös kiállítása nyáron az erdélyi Gyergyó-szentmiklóson.

Szilléry Éva

Törmelékeken és romokon át

Szentkláray Ferenc visszaemlékezése a nyolc évtizeddel ezelőtti háborús eseményekre

A Margit-híd felrobbanása volt az első erőszakos cselekmény, amire emlékszem, és ami megzavarta békés és nyugodt gyermekéletemet. A gyerekszoba ablakai ugyanis betörték a robbanást követő légnyomás-hullámban, és mi – a testvéremmel – éppen itt játszottunk. Utána rövid ideig a szüleim nagyon aggódtak egyik nagynénémért, aki éppen ebben a pillanatban kellett, hogy villamosozzon Pestről Budára. Szerencsére már korábban ájtott. A kitört ablakunkból láthattuk az akkor propellernek nevezett kishajók nyüzsgését a vízen, ahogy igyekeztek menteni a vízbe esett embereket. Szörnyű volt látni a félig vízbe lógó villamos szerelvényt, és a ferde híd-darabon valahogyan, nagy szerencséivel megakadt néhány autót.

Szüleink szép nagy, ötszobás lakásának ablakai a Dunára néztek, láthattuk a Parlament nagyszerű épületét a maga teljes szépségében. A Fő utca 73/Margit rakpart 43 számú ház második emeletén laktunk, a házat egyik oldalról a Kacska utca határolta. Az ostrom a mi gyermek-életünkbe igazán a karácsonyi szentestén lépett be durván, amikor – a feltehetően a Duna felett szálló repülőről – belöttek az elsötétített ablakunkba, és a gépfegyver golyója az éppen zongorázó édesapánk fejétől nem messze a falba fúródott. Még ma is emlékszem a szörnyű ijedségre, ami ezt követte.

SÍR AZ UDVARON

Az óvóhelyi élet nem látszott elviselhetetlennek. Igaz, hogy két összetolt ágyon aludt az egész család, tisztálkodni a fás-pincében lehetett csak lavóról, hideg vízben, de ez minket – gyerekeket – igazán nem zavart. Sőt! Élveztük, hogy mindig sokan

vagyunk, a hasonló korúakkal folyamatosan próbálkoztunk az udvarra kiszökéssel, amit a szülők, vagy a nagyon komolyan viselkedő légóparancsnok az esetek túlnyomó többségében sikerrel akadályozott meg. De ha egyszer kijutottunk, akkor azt nagyon élveztük. Csupa izgalmas dolog volt ott! Repeszeket gyűjtöttünk, egyszer még egy pisztolyt is találtunk. Volt két sír is az udvar közepén, és ott lehetett találkozni a velünk igen barátságos, fiatal német katonákkal. Volt ugyanis egy gépágyú-állás közvetlenül a Fő-utcai bejárat előtt, és ennek folyamatos „ugatását” elég jól megszoktuk, és az ezt kiszolgáló katonák mindig a kapu alatt, és az udvaron töltötték szabadjelüket. A ház több repülőbombát kapott, az egyikre nagyon élesen emlékszem. Az egyik kora reggel a Fő utcai lépcsőházat találta el óriási robbanással, földig lerombolva azt. A harcok során a ház teljes harmadik emelete fokozatosan eltűnt, rászakadt a második szintre, ahol a mi lakásunk is volt.

AZ A CSILLAGOS SÜTEMÉNY

A Fő utca másik oldalán az akkori Pestvidéki Törvényszék hatalmas épülettömbje terjeszkedett, amelynek négy sarok-bástyáján a védők légvédelmi ütegeket helyeztek el. Az oroszok nyilván ezeket el akarták hallgattatni, és folyamatosan támadták. A Törvényszéket egyetlen bomba sem találta el, – komoly gond lehetett az irányzékkal – csupán néhány belövést kapott oldalirányból, de az összes környező házat, köztük sajnos a miénket is, lerombolták. Az egyik harci szünetben édesapámmal felrohantunk a volt lakásunkba, azt hiszem valamilyen edényt kellett keresnünk a konyhában. A látványt nem tudom elfelejteni.

Az 1945. január 2-án felrobbant Fő utca 59. és Vitéz utca 2. számú ház romjai

Fotó: Fortepan/ Gellért Andor Tamás

A sarokszobában, ahol a karácsonyfánk is állott, a lezuhant fődémgerendák és hatalmas törmelék állta utunkat. A karácsonyfa félig eldőlve feküdt a romokon, és a csúcsa körül ott lógott az édesanyánk által sült „csillagos” sütemény egy darabja. Felmásztam oda, és bekaptam a sütit, amelynek poros-édes ízét ma is a számban érzem.

Az óvóhelyen egyre több beteget és sebesültet ápoltak, az udvarra már egyáltalán nem lehetett kimenni, állandóan félhomály uralkodott, és nagyon bűdös volt, alig volt már mit enniünk, nehezen lenyelhető lóhúsról és csontokból álló ételekből. Ivóvízért a közeli Király fürdő forrásához jártak a felnőttek, kihasználva az ostrom szüneteit, de még így is nagy kockázatot vállaltak.

A SZÖNYEG LETT A TETŐ

A 9-es villamos sínén a védők – az elmondások szerint – lösszel teli vagonokat toltak a ház közelébe, ami miatt a felnőttek nagyon aggódtak. Később ez fel is robbant a közelben lévő téren álló magasház előtt, romba döntve azt, és az óvóhelyen rekesztve sok embert. Ezek kimentésére a robbanást követően este a felnőttek mind kimerészkedtek, és megkísérelték kiszabadítani őket – sajnos hiába. Valaki mesélte, hogy a kiabálások mellett még kutyaugatást is hallottak a romok alól. Egyik reggel – ez február 11-e lehetett – korán ébresztettek, és mondták, hogy el kell hagynunk az óvóhelyet. A Duna ugyanis kiöntött, és a víz már meghaladta a boka-magasságot is a pincében. Jól felöltözve a reggeli félhomályban vezettek szüleink a vár alatti, magasabban fekvő utcába, ahol egy ismerősünk fogadott be minket. Emlékszem, hogy a törmelékeken és a romokon áthágva sok halottat és elhullott lovat is láttunk. Az egyik ilyen törmelék domb alól kilátszott egy halott magyar katona feje, kékre fagyott fülének emléke sokáig elkísért. Az első orosz katona, akit láttam, toprongyos kis ember volt, aprótermetű lovat vezetett és inkább sajnáltuk, mint féltünk tőle. Később ez az érzés alaposan megváltozott. Vissza kellett mennünk a Fő utcába, ahol csak a lakásunk legkisebb, a szomszédos ház tűzfala melletti szobájában tudtunk létezni. Ugyanis csak ennek volt mennyezete, az ablak helyén lévő lyukra a legnagyobb szőnyegünket kellett akasztani, hogy ne essen be az eső.

badítani őket – sajnos hiába. Valaki mesélte, hogy a kiabálások mellett még kutyaugatást is hallottak a romok alól. Egyik reggel – ez február 11-e lehetett – korán ébresztettek, és mondták, hogy el kell hagynunk az óvóhelyet. A Duna ugyanis kiöntött, és a víz már meghaladta a boka-magasságot is a pincében. Jól felöltözve a reggeli félhomályban vezettek szüleink a vár alatti, magasabban fekvő utcába, ahol egy ismerősünk fogadott be minket. Emlékszem, hogy a törmelékeken és a romokon áthágva sok halottat és elhullott lovat is láttunk. Az egyik ilyen törmelék domb alól kilátszott egy halott magyar katona feje, kékre fagyott fülének emléke sokáig elkísért. Az első orosz katona, akit láttam, toprongyos kis ember volt, aprótermetű lovat vezetett és inkább sajnáltuk, mint féltünk tőle. Később ez az érzés alaposan megváltozott. Vissza kellett mennünk a Fő utcába, ahol csak a lakásunk legkisebb, a szomszédos ház tűzfala melletti szobájában tudtunk létezni. Ugyanis csak ennek volt mennyezete, az ablak helyén lévő lyukra a legnagyobb szőnyegünket kellett akasztani, hogy ne essen be az eső.

ELBÚJNI EGY KEMENCÉBEN

Itt laktunk egy darabig öten összezsúfolva. A konyhánk és az előszobánk viszonylag épségben úszta meg az ostromot, így tudtunk főzni is, ha volt miből. A ház kapuját zárták a lakók, ezzel próbálva megakadályozni a szabadon rabló orosz hordák bejövetelét. Több olyan esetre is emlékszem, hogy miközben a kaput verték az oroszok, a megmaradt belső udvari függőfolyosón összegyűlt maradék lakosok kórusban kiáltották a megmentőnek hitt „patruj” szót. Ez nem mindig járt eredménnyel, és a zabrálni készülő eljutottak a mi előszoba ajtóhoz is, amit puskatussal és lábbal akartak betörni. Szerencsére hamar abbahagyták – bizonyára valamely jobb zsákmány-hely akadt. Egyik éjjel egy részeg orosz a szomszéd házban bókálászva ájtott a mi házunkba és – miután elfogyott a lába alól a talaj – leesett a mennyezet nélküli lakásunk nagy szobájába. Éppen az ott álló zongorán landolt, és mi erre a szörnyű zajra és az orosz káromkodására ébredtünk fel. Édesapám – aki anyai ágon szerb származású volt, és így jól beszélt ezen a nyelven, amit az oroszok is értettek – kiment hozzá és nyugtatgatva sikeresen kivezette a kóválygó katonát az előszobán keresztül a folyosóra.

Ez a nyelvtudás lett azonban csaknem végzetes számára. Berendelték ugyanis a főváros újjáalakuló hivatalába – tolmácsnak. Kapott is egy karszalagot, amelyen cirill betűkkel szerepelt fontos feladata, de amelyet a hiányzó hadifoglyokat összeszedő orosz kommandó vezetője azonnal letépett és eldobott, besorozva természetesen édesapánkat is az egyre növekvő menetoszlopba. Életét valószínűleg a jó helyzetfelismerése mentette meg, ugyanis az óbudai téglagyárba éjszakára bezárt csoportból, egy üzenet külső kemencében másodmagával elbújva, kivárta, amíg a többiek másnap elvonulnak. Így tudott aztán sértetlenül hazajönni. Mindezek természetesen egy hatéves gyerek emlékei, és távolról sem tartalmazzák mindazokat a szörnyűségeket, amelyeket a Buda ostroma során ide bezárt lakosság elszenvedett.

Szentkláray Ferenc

A Várnegyed szerkesztősége továbbra is várja a Budapest 80 évvel ezelőtti ostromával kapcsolatos kerületi beszámolókat.

A Krisztina tér 1. százharminckét éve

Nemcsak a páratlan értékű műemlék megújítása előtt tisztelegtek a résztvevők A Márai Sándor Művelődési Ház születése című könyv bemutatóján, hanem névadója, Márai szellemisége előtt is. Az eseményen Böröcz László polgármester, elődje, Nagy Gábor Tamás, L. Simon László, a Magyar Művészeti Akadémia tagja, Szigethy Gábor színháztörténész, a kötet szerzője és Jassó Sándor építész, társszerző beszélgetett Ivády Nórával, a Márai Művelődési Ház igazgatójával. „Örültem annak, hogy Nagy Gábor Tamás segítségemet kérte az önkormányzati tulajdonú épület felújításának lebonyolításában. Már akkor elhatároztuk, hogy az értékmentést kötetben fogjuk dokumentálni” – fogalmazott L. Simon László. A kerületet húsz évig vezető Nagy Gábor Tamás arról beszélt, szükség volt Budaváron egy nagyobb közösségi tér létrehozására „Tudtam, hogy belső értéket rejt a Krisztina tér 1. szám alatti épület, ezért vásárolta meg és újíttatta fel az önkormányzat.” Böröcz László arra emlékeztetett, a korábbi években olyan vezetést kapott a kerület, amely Márai Sándorról mint kulturális ikonról megfeledezett. „A képviselő-testület ezért decemberben határozott arról, hogy az idei évet Márai Sándor emlékének szenteli” – mondta a polgármester.

A Francsek Imre tervezte Budai Polgári Casino Székházat 1893-ban avatták fel. A földszinten eleinte sörcsarnok, bank, cukrászda működött, 1936-ban pedig ide költözött át a Philadelphia Kávéház. Az épület a második világháborúban megsérült. A rendszerváltozásig az MSZMP, a KISZ, az Úttörőszövetség és a Munkásörtség kerületi székházaként üzemelt. A felújítás egyik alapvető szándéka volt a kupola visszaállítása és a belső udvar lefedése.

SzÉ

L. Simon László, Ivády Nóra, Böröcz László, Jassó Sándor és Nagy Gábor Tamás a kötet bemutatóján

Fotók: Vadnai Szabolcs

Sportnapot is tervez a Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat

Lengyelországi középiskolások koncertjével ünnepelte az idei lengyel-magyar barátság napját a Budavári Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat. A két nemzet hosszú évszázados barátságát minden év március 23-án ünnepeljük, amelyet a két ország parlamentje 2007-ben nyilvánított hivatalos emléknaprá.

Az I. kerület számos történelmi szállal kötődik Lengyelországhoz. Budavár testvérvárosi kapcsolatot ápol Varsó belvárosi önkormányzatával, amelynek megerősítésére idén júniusban a lengyel szószóló, dr. Rónayné Ewa Slaba Maria által harmadjára megszervezett magyar–lengyel testvérvárosok konferenciáján is sor kerül. A Budavári Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat és a Budavári Önkormányzat közösen képviseli majd a kerületet az eseményen.

A Várnegyedben számos lengyel emlékekkel találkozhatunk. Az Országházzal szembeni rakpartszakaszt az 1848-49-es szabadságharc lengyel altábornagyáról, Bem Józsefről nevezték el. Krisztinavárosban neveztek el utcát a lengyel-litván nemzeti hős, az Orosz Birodalom ellen indított 1794-es felkelés vezetőjéről, Kosciuszko Tádéról. A Fő utca 11-13. szám alatt emléktábla hívja fel a figyelmet arra, hogy ott működött a második világháború alatt a lengyel orvosok csoportja, akik közül többen a német megszállás áldozati lettek. Az Országház utca 28. alatt Osváth Lászlónak olvashatjuk az emléktábláját, aki a második világégés során onnan irányította többek között 140 ezer lengyel kimentését. A Vár lábánál, a Bécsi kapu mellett áll a lengyel dinasztiaalapító, Jagelló Ulászló és felesége, I. Nagy Lajos lánya, Anjou Hedvig közös szobra (képünkön).

A Budavári Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat idei tervei között szerepel, hogy részt vesznek a Nemzetiségek Fesztiválján; megrendezik a lengyel–magyar sportnapot a Czákó utcai Sport- és Szabadidőközpontban; illetve idén is sort kerítenek advent harmadik vasárnapján a Mátyás-templomi ünnepi koncertre.

Várnegyed

Fotó: Kuthi Áron

Vérpad és vasoszlop

Luxemburgi Zsigmond 1437-es halálával az ország véres trónviszályba sülyedt. Egyik oldalon a Hunyadiak, míg a másikon Cillei Ulrik, nővére révén a császár sógora, Luxemburgi Erzsébet nagybátyja. Az 1444-es vármai ütközetben elhunyt I. Jagelló Ulászló király helyére Cillei unokaöccse, a mindössze 4 éves V. László került. Hunyadi János 1456-os nándorfehérvári diadala és a törökverő halála után fia, László lett a család feje. Miután egy vita során Hunyadi hívei megölték Cilleit, a Lászlónak büntetlenséget ígérő királyi „drusza” szavát megszegve börtönbe vetette a Hunyadi testvéreket, Lászlót és Mátyást. A királyi tanács gyilkosságért és felségárulásért halált kért az idősebbik Hunyadi fivérre, akit végül 1457. március 16-án a budai Szent György téren fejeztek le. A fáma szerint a hóhér háromszor sújtott le rá, de Hunyadi nem halt meg. A királynak kegyelmet kellett volna adnia, ám V. László parancsára a bakó negyedszerre is lesújtott, és ekkor már nem hibázott.

„Ha be nem borították volna a budai hegyek fehér, meszes, köves homokjával Szent György terét, talán most is vérvirágok nőnének rajta. Mert annyi vér öntözte azt a néhány ölnyi földet, hogy évszázadok múltán is megérezheti virágfakasztó erejét. Ötszáz évvel ezelőtt, 1393-ban Hédervári Kont kemény vitéznek és harminc társának piros vérét ontotta a bakó, amiért a jog és igazság szavát bátran odamondották Zsigmond királynak. Később V. László a hisztérikus, boldogtalan ifjú halálba küldte a dicsőséges apának hősies fiát. A délceg ifjú a Szent György-térről indult a halálba, a történelem dicsőségcsarnokába. Most fehérén játszik a verőfény a tér porladó mészkavicsával a napsugarak közönyösen nézik, vérpataokban fürdenek-e meg, vagy a hétköznapiak járójutjának porában” – írta 1896-ban, a Millennium évében a térről és a szomorú eseményről a Pesti Napló.

Egy emberöltővel korábban az 1868-as Rupp Jakab-féle Buda-Pest és környékének helyrajzi története így összegzett: „A Hunyady László és mások kivégzése által nevezetes tér, majd »Kör«, majd »Játszó-hely« – mert itt gyakran lovagjátékok és más látványosságok tartattak – majd »Tér« vagy »Széles utca« elnevezés alatt fordul elő. Régente más alakja volt, ámbár nagyobb aligha lehetett.”

A téren álló Szent György-templom körül már a középkorban nagy forgalmú élelmiszerpiac működött. Amikor a törökök elfoglalták Budát, védárkot létesítve kettévágták a területet, a templomból meg dzsámi lett. Erről kapta a tér az Orta dzsámi tere nevet. A piac tovább virágzott, bár itt állott a kormányzó pasa palotája is. Erről viszont kormányzó pasa terének is nevezték. Az 1718-ból keltezett írások a teret „Pascha Platz”-nak nevezik. Ekkor még a Szent György tér része volt a Tárnok utca is. Utána fegyvertár létesült a területen. Az első kaszárnya az 1723-as nagy budai tűzvész martaléka lett. „A jezsuita atyák kollégiuma a templommal és a toronnyal lángba borultak... Ugyanez történt a karmelita atyákkal. A bombák, gránátok s egyéb lövő szerszámok elégték, felrobbantak... A két új kaszárnya a Karmeliták mellett szintén leégett, sőt, most is ég és a szomszédságban levő bombáktól és gránátoktól való félelmében senki sem mer közelébe férközni; az egész fegyvertár füstté vált” – olvashatjuk a szemtanú, Georg Christoph Zenegg kamarai inspektor egyik levelében. Az új fegyvertár még III. Károly idejében, 1725-35 között elkészült – írja a tér építkezéseit feldolgozó Magyar Károly.

Ferenc József személyes parancsára 1852 júniusában grandiózus emlékművet emeltek a Pest városát a '48-as szabadságharc idején rommá lövő, Görgey 1849-es ostromakor a Vár visszafoglalása során életét veszítő Heinrich Hentzi vezérőrnagynak. A 22 méter magas fém monstrum ellen folyamatosan tüntetett a lakosság, a közutálatnak örvendő mementót többször próbálták megsemmisíteni, 1895-ben Szeles Adorján újságíró szerette volna felrobbantani, sikertelenül. Végül csellel sikerült áthelyeztetni; az 1898-ban elhunyt Erzsébet királyné emlékműve került a helyére 1899-ben, a vezérőrnagy gyűlölt oszlopát pedig előbb Hűvösvölgyre, majd Bolyai-laktanyába tették, végül a Tanácsköztársaság alatt szedték szét darabjaira.

Körtvélyesi Csörsz

Korábbi
Utcamesék:

Soványan is lehet valaki cukorbeteg

Hajlamosak vagyunk azt gondolni, hogy a 2-es típusú cukorbetegség kizárólag az elhízott embereket sújtja. Valójában azoknál is kialakulhat ez az anyagcserezavar, akik optimális testsúllyal rendelkeznek. A TOFI (Thin Outside Fat Inside, sovány kövér) típusú testalkatú emberek belső szerveik elzsírosodása miatt vannak kitéve a prediabetes és a cukorbetegség kockázatának. A háttérben az inaktív életmód és az egészségtelen táplálkozás érhető tetten.

Az 1-es típusú diabéteszsel ellentétben a 2-es típusú cukorbetegség nem autoimmun állapot, háttérben az inzulinválasztás és az inzulinhatás károsodása áll fenn: a sejtek kevésbé reagálnak az inzulinra, és idővel a hasnyálmirigy nem termel elegendő inzulint a vércukorszint szabályozásához.

Ez esetben a tünetek (például gyakori vizezés, fokozott szomjúság és éhség, bőrproblémák) fokozatosan, felnőttéknél évek alatt fejlődnek ki. Így sokszor nehéz tetten érni őket, különösen a betegség korai stádiumában. Az alattomosan lappangó, kezeletlen cukorbetegség azonban számos létfontosságú szervünket, a szívet, az ereket, az idegeket, a szemet és a vesét károsíthatja, amit kizárólag a korai diagnózis és a vércukorszint optimalizálásával előzhetünk meg – hívta fel a figyelmet dr. Porohnavecz Marietta, a Cukorbetegközpont diabetológusa.

TESTBEVÁGÓ PROBLÉMA

– A 2-es típusú cukorbetegség rizikó tényezői közül valóban az elhízás a legjelentősebb, mégis előfordul, hogy soványabb, alacsony testtömeg indexű (BMI) embereknél diagnosztizáljuk ezt a betegséget. Mindannyian ismerünk olyanokat, akik bármennyit is esznek, nem látszik rajtuk, vékony testalkatukkal pedig folyton kivívják környezetük irigységét. Pedig az ún. TOFI (sovány kövér) típusú emberek nem feltétlenül egészségesek, sőt jóval nagyobb az esélyük az inzulinrezisztencia és a 2-es típusú diabétesz kialakulására is.

Ők ugyanis aránytalanul sok zsigeri zsírral rendelkeznek. A viscerális zsír olyan létfontosságú szervek körül található, mint a máj, a hasnyálmirigy és a belek, és ez bizony nagy egészségügyi rizikót jelent. Ennek felismerése azonban korántsem egyszerű, hiszen a külső megjelenés alapján akár azt is gondolhatnánk, hogy ezek az emberek fittek. A zsigeri zsírokban termelődő gyulladásos faktorok azonban hozzájárulhatnak a metabolikus szövődmények, az inzulinrezisztencia és a cukorbetegség kialakulásához.

MÁR NÉHÁNY KILO IS SZÁMÍT

A statisztikák szerint a 2-es típusú cukorbetegségben szenvedők közel 90 százaléka túlsúlyos vagy elhízott. A maradék 10 százalékba tartozó normál (vagy az alatti) testsúllyal bíró emberek azonban optimálisnak mondható testsúlyuk miatt tévesen hihetik azt, hogy makkegészségesek. Amint arra a diabetológus szakember felhívja a figyelmet, már 1-2 kilónyi zsigeri zsír is óriási rizikót jelent egészségünkre nézve. A probléma jelentőségét jelzi, hogy becslések szerint a felnőtt lakosság 45 százaléka elzsírosodott májjal él anélkül, hogy erről tudomása

lenne, a viscerális zsír pedig négyszeresére növeli a cukorbetegség kialakulásának kockázatát.

AKÁR A GYÓGYSZEREKET IS EL LEHET HAGYNI

A cukorbetegség mindenkit érinthet testalkattól függetlenül. Ezért is fontos, hogy a szűrővizsgálatok során ne elégedjünk meg kizárólag a testsúly mérésével, hanem rendszeresen ellenőriztessük vércukorszintünket is. Az időben felismert cukorbetegség elkötelezett szemlélettel, életmódváltással – kiemelve a hatékony súlycsökkentő terápia jelentőségét –, és szakorvosi felügyelettel jól kezelhető. Akár a gyógyszerek is elhagyhatók a 2-es típusú cukorbetegségben, ezáltal pedig a vérnyomás- és koleszterinértékek is normalizálódhatnak. Mindezek óriási hatással lehetnek a betegek életkilátásaira és egészségükre nézve is, hiszen a szívinfarktus és sztrók kockázatának csökkentése mellett a cukorbetegség két rettegett szövődményét, a látásvesztést és a végtagamputáció veszélyét is jelentősen csökkenthetik.

(x)

Népbetegség a magas vérnyomás

A magas vérnyomás, más néven a hipertónia gyakran észrevétlenül érkezik: panaszt, tünetet kezdetben nem okoz. Később azonban akár súlyos szövőd-ményei alakulhatnak ki. A szívkoszorúér-betegségnek, szívinfarktusnak, agyi érbetegségeknek több, mint feléért a hipertónia a felelős.

A magas vérnyomás nem tünet, hanem maga a betegség, a leggyakoribb népbetegség. A statisztikák szerint a lakosság 34-37 százalékánál alakulhat ki, a 65 év feletteknél pedig minden második embernél. Magyarországon három millió - részben fel nem ismert - beteg lehet. Érdemes tehát átnézni, mire érdemes odafigyelni. Normális vérnyomásnak a 120-130 Hgmm közötti első, magasabb érték (ún. szisztolés) és a 80-85 Hgmm közötti második, alacsonyabb (ún. diasztolés) érték számít. Kóros vérnyomásról 140/90 Hgmm felett beszélünk. Különösen akkor kell figyelni, ha egy héten három különböző alkalommal a nyugalmi állapotban mért vérnyomás értéke meghaladja ezt az értéket. Jól beállított vérnyomásnál az otthoni mérések átlaga nem magasabb 135/85 Hgmm-nél.

MILYEN PANASZOKKAL, ILLETVE TÜNETEKEL JÁRHA-T A HIPERTÓNIA?

Gyakran tünet és panaszmentes formában kezdődik, mivel az emelkedett vérnyomást a szervezet még jól tolerálja. A hipertónia tünete a gyakori szapora, akár szabálytalan szívverés érzése, amit kísérhet verejtékezés, fáradékonyság, fejfájás, amely gyakran, de nem mindig tarkótáji. Súlyosabb esetben nem forgó jellegű szédülés, átmeneti látás- és halláscsökkentés, kéz-láb gyengeség jelzi az agyi keringés érintettségét, a fulladás, mellkasi nyomó fájdalom pedig a szív terhelésére utal. A hidegrázás is lehet nem csak a láz, hanem a magas vérnyomás első tünete. A közhittel ellentétben az orrvérzésből a hipertónia csak ritkán diagnosztizálható. Ha ismétlődő orrvérzés fordul elő, fül-orr-gégész szakorvost érdemes felkeresni.

INGADOZHAT-E A VÉRNYOMÁS? HOGYAN MÉRJÜK?

A vérnyomás normális esetben is ingadozhat, nemcsak hipertónia esetén. Sokan hajlamosak bagatellizálni a magas vérnyomást: „csak néha megy fel”, amit nem kellene. Otthoni méréseknél érdemes figyelembe venni, hogy a mérések kis száma miatt nem biztos, hogy beletalálunk a megemelkedett értékekbe. Ahhoz, hogy teljesebb képet kapjunk, vérnyomásunkat érdemes több napszakban, felébredés után, reggel, délben és este is mérni. Panaszok esetén azonnal, éjjel is. Minden alkalommal háromszor mérjük meg 1 perces időközökkel, és az utolsó két mérés átlagát írjuk fel. Pontos diagnózist azonban a 24 órás ambuláns vérnyomás-monitorozás (ABPM) adhat. Ez egy kis, automatikus, hordtáskaként viselhető vérnyomásmérő, ami 24 órán át (nappal 20, éjjel 30 percenként) mér, mintegy 70-80 mérést végez. Eredményei alapján a hipertónia típusának megállapításán túl a gyógyszeres beállítás pontosítására is sor kerülhet, valamint szervi szövőd-ményekre utaló jelek alapján ezek kivizsgálása megkezdődhet.

MILYEN VÉRNYOMÁSMÉRŐT HASZNÁLJUNK OTTHON?

A csuklón mérők pontatlanok orvosi szempontból csak a felkaron mért vérnyomásértékek az elfogadottak. A számértéket kiíró, automata, felkaron mérő javasolt. A megjelenő első szám az ún. szisztolés, a második az ún. diasztolés vérnyomás értéke higanymilliméterben. Harmadik a pulzusszám. Ha nagyon alacsony pulzusszámot (50/perc alatt) ír ki, vagy hibajelzést ad, ez tévedés lehet, ugyanis ritmuszavaránál pontatlanok a mérők, ilyenkor mindig ellenőrizzük a pulzust a csuklón lévő ér megtapintásával, 60 másodpercig számolva.

MIÉRT KELL KEZELNI A HIPERTONIÁT?

Csak megfelelő kezeléssel, mindig orvos által javasolt kezelés szerint előzhetőek meg a szív-, agyi, veseszövőd-mények. Enyhe hipertónia esetén bizonyos környezeti tényezők, ártalmak megváltoztatásával elegendő lehet a nem gyógyszeres kezelés is. Érdemes kerülni a dohányzást és az alkoholfogyasztást. Napi egy üveg sör, fél deci tömény vagy 2-3 dl bor tíz éven át fogyasztva magas vérnyomást okozhat. Elhízás esetén érdemes csökkenteni a testsúlyunkat. Érdemes növelni a fizikai aktivitásunkat: hetente 3x40 perc olyan testmozgás (kocogás, kérekpározás, időseknél gyors gyaloglás) javíthat a helyzeten. A stressz-szint csökkentésére alkalmasak a relaxációs gyakorlatok, mint például a jóga, a taj-chi vagy a meditáció. A túlzott konyhasóbevitel kerülése, ajánlott a napi 6 gramm konyhasó (NaCl bármely formája) alatti bevitel. A hipertóniás betegnek többnyire élete végéig szednie kell a gyógyszereit. Sajnos a magas vérnyomás nem múlik el, hiába tűnik úgy, hogy a gyógyszerek hatására normalizálódik a helyzet. Elhagyásuk veszélyes is lehet, mert újra magasra emelkedhet a vérnyomás, amely szövőd-ményeket is okozhat. Minden gyógyszerrel kapcsolatos kérdésben-döntésben, egyéni szempontok helyett a kezelőorvos javaslatait kell figyelembe venni!

Prof. Dr. Szauder Ipoly

További információ: www.vernyomasinfo.hu

Fotó: Vadnai Szabolcs

Világrekord a budai Várban

Guinness-rekordot döntöttek március 31-én: több mint három-ezer diák szavalt el egyszerre a modern magyar líra egyik legnagyobb alakjának számító Szabó Lőrinc Nyitnikék című versét a Szentháromság téren. Az eseménnyel a költő születésének 125. évfordulójára emlékeztek. A szaválást Lázár Balázs színművész, költő vezette. A szaváláson karszalaggal lehetett részt venni, a rekordkísérlet hitelesítői így győződtek meg a létszámról.

– Szuper élmény volt a rekordállítást részesének lenni tanárokkal és tanulókkal közösen. Köszönjük a Közép-Budai Tanterületi Központnak a szervezést! Ezzel az eseménnyel is készülünk április 11-re, A magyar költészet napjára, amely József Attila születésnapja, így a Kosztolányi Dezső Gimnázium diákjai a hagyományokhoz híven idén is „Nagy Szavalat” címmel flash mobot (villámcsődületet) rendeznek ugyanitt – írta posztjában Fazekas Csilla. Az eseményen Böröcz László polgármester, Fazekas Csilla alpolgármester, Fróna Levente, valamint Wehner Kristóf önkormányzati képviselők is részt vettek.

–vn

Sikerült eladni a szellemházat

Sokadik nekifutásra sikerült értékesítenie a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.-nek (MNV) a Gyorskocsi utca 5-7. szám alatti nyolc szintes, hat emeletes, csaknem ötszáz négyzetméter alapterületű irodaházat. Az állami társaság szerződéskezelője szerint az ingatlant a Regionális Televízió Esztergom Kft. vásárolta meg nettó 1,19 (bruttó 1,51) milliárd forintért. Ahogy arról korábban lapunk is beszámolt, az 1979-ben átadott irodaházat eredetileg az Országos Műszaki Könyvtár szolgáltatóházának szánták, 2001-ben a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemhez került, ám 2007 óta üresen állt. A BME már 2009-ben megpróbálta értékesíteni az ingatlant, amelyet öt évvel később vett át az egyetemtől az MNV, amely ugyancsak többször próbálta eladni az épületet.

A korábbi irodaház hasznosításával kapcsolatban megoszlanak a szakértői vélemények. Két nagy trend csap össze minden ilyen helyzetű ingatlannal kapcsolatban. Az egyik a megtartás és funkcióváltás, a másik a lebontás és új épület felhúzása mellett áll ki – mondta korábban a Várnegyednek Földes László építész. Mindkettő mellett és ellen is szólnak érvek.

A hasznosítással kapcsolatban a társaság a G7 gazdasági hírportálnak azt írta: „A végső funkció meghatározása folyamatban van. Jelenleg a tervezési szakaszban vagyunk, amely során a kerületi építési szabályzat figyelembevételével mérjük fel a lehetőségeinket.”

Várnegyed

A Tabán egy felvidéki festő szemével

(Tallós) Prohászka István két világ szülőtte volt. Még az Osztrák-Magyar Monarchia polgáraként látta meg a napvilágot 1896-ban, viszont harmincas éveit az első Csehszlovák Köztársaság művészeként töltötte. Modernizmusa változékony vizuális nyelvezettel rendelkezett, viszont erős szociális érzékenység kísérte végig. Ennek a motívumait találjuk meg a Tabánról készített képein is.

Egy 1925. szeptember 15-én készült fotón az Országos Magyar Királyi Iparművészeti Főiskolából kibukott felvidéki hallgató műterme látható. A szobában, amely Prohászka István munkásságának első komoly eredményeivel van tele, egy lappangó tájkép is rejtőzik, amely egy tabáni utcarészletet ábrázol. E lappangó kép valószínűleg a fotó készítésének évében készült, viszont a festőművész és a Tabán kapcsolata egy komplexebb viszonyrendszert érint, amelyre egy most zárult mosonmagyaróvári kiállítás (Tallós Prohászka István – Egy rejtőzködő modernista, Hansági Múzeum–Cselley-ház) reflektált.

Bartók Béla élete és emlékezete a Vízivárosban

Bartók Béla neve egyet jelent a magyar zenei örökség világszintű kiteljesedésével. A XX. század egyik legnagyobb zeneszerzője, népzenekutatója és zongoraművésze nem csupán a koncerttermekben alkotott maradandót. Munkássága egyedülálló híd volt múlt és jövő között, ebből pedig az I. kerület is részesedhetett, hiszen a zeneszerző hosszú évekig a Víziváros lakója volt.

Bartók 144 évvel ezelőtt, 1881. március 25-én született a Temes megyei Nagyszentmiklóson. Iskolaigazgató-zeneszerző édesapja 1888-as halála után a család Pozsonyban telepedett le, ahol kibontakozhatott a kis Béla zenei tehetsége. 1899-től a budapesti Zeneakadémián tanult. Itt mesterei a bécsi klasszikus hagyományokra építve formálták művészi felfogását, amitől idővel elfordult. Nem sokkal ezután ismerkedett meg Kodály Zoltánnal, akivel 1906-tól népzenei gyűjtőmunkába kezdett és bejárta a Kárpát-medencét. Az a felismerés, hogy a paraszti népzene ősi rendszerét be lehet építeni a magas művészetként számon tartott muzsikába, újrafarmálta zeneszerzői stílusát.

A fiatal és ambiciózus festő 1920 és 1923 között komoly érdeklődést mutatott a Tabán iránt. Egyrészt Leszkovszky György festőművész óráin nemcsak a Rózsadombon, hanem a Gellért-hegy lábánál elterülő negyedben is rengeteget krokiztak (vázlatot készítettek – a szerk.) és rajzoltak az Iparművészeti Főiskola diákjai. Másrészt Prohászka lenyűgözte e negyed érintetlensége és drámai arculata. Fontos megemlíteni, hogy a Tabán már az 1920-as évek elején nem a külföldi látogatók által elképzelt romantikus hely volt. Az 1880-as évek filoxérajárványa, a budai körút és az Erzsébet-híd felépítése felgyorsította a negyed lepusztulását. A közművesítés és a higiénia hiánya, a munkanélküliség, a társadalmi egyenlőtlenségek és az utcahálozat visszamaradottsága egyre távolították a nagyvárosi életől a negyed lakóit. 1925-ben Budapest Székesfőváros Polgár-

mesteri Hivatalának gyűlésein már felmerült egy olyan elképzelés, hogy a Tabán lebontása és helyette egy bérlakásnegyed felépítése a városrész rehabilitálódásához fog vezetni.

Nincsenek konkrét források azzal kapcsolatban, hogy Prohászka mennyire volt tájékozott e fejlemények kapcsán, azonban valami miatt ez a városnegyed jelentette számára a Kánaánt. Ez a szakmai út 1925-től 1927-ig tartott, melynek köszönhetően megszámlálhatatlan mennyiségű grafika, akvarell és olajfestmény készült. Sajnos a képzőművész mozgalmas életének köszönhetően ezeknek többsége elveszett vagy elpusztult, viszont a legkiválóbb darabok a Hansági Múzeum gyűjteményébe kerültek.

A festőművész ekkor már tudatában volt annak, hogy a Tabán lebontása nem fogja megoldani az ott élő lakók közti társadalmi egyenlőtlenséget, s emiatt a meglévő realitás megvizsgálására koncentrált. Egyik példáját láthatjuk azon a színes akvarellen, melynek kivitelezése és a térbeli látásmódja nem a derűs Tabánt, hanem egy drámai hangulatot ábrázol. Hasonlóképp lehet vélekedni a Kőműves utca című szénrajzról, amely egy elhagyott utcacérlételet mutat be a tabáni dzsungelben. A térbeállítás, a roskadozó épületek finom rajza és szerkezeti ábrázolása felveti bennünk azt a gyanút, hogy Prohászka valószínűleg az 1925-ben elinduló sajtófotó-generáció fényképeiből indult el, amelyek már számos lapban (pl. a Pesti Napló Képes melléklete, a Magyarország Képes Műmelléklet, a Tolnai Világlapja, a Képes Krónika) megjelentek. A sajtóriporter koncepció, amely a festő tabáni művein megjelenik, a realitás hideg és távolságtartó szemléletét próbálja utánozni, melynek főszereplője maga a művész volt.

Juhász Bálint

A cikk szerzője a mosonmagyaróvári Hansági Múzeum Képző- és Iparművészeti Gyűjteményének kurátora

A VÍZIVÁROSI ÉVEK

Bár élete során Budapest több városrészében is lakott, Bartók Béla egyik meghatározó otthona a vízivárosi Szilágyi Dezső tér 4. szám alatt volt. Az első komolyabb nemzetközi sikereit ekkor arató zeneszerző 1922 elejétől élt a Förster Nándor gyárigazgató megrendelésére, Kopeczek György tervei alapján épült szecessziós bérpalota első emeletén. A második számú, négyszobás lakást az egyik rokonától kapta ajándékba. Itt a Dunára és a református templomra nyíló panoráma mellett pihenhetett ki a külföldi turnék fáradtságát. De több jelentős műve is ebben az időszakban született, mint például az I. zongoraverseny, a Táncszvit, a Zongoraszonáta, a Szabadban vagy a III. vonósnygyes. Számos külföldi fellépéssorozatára is innen indult útnak, és ide érkezett vissza az Egyesült Államokban, a Szovjetunióban, Csehszlovákiában és Hollandiában megtartott turnéiról is.

Fotó: Kutni Áron

Miután 1923-ban váratlanul elvált első feleségétől, Ziegler Mártától, ebben a lakásban élt tovább új társával, egyik tanítványával, Pásztory Dittával. Fiuk – Bartók második gyermeke –, Péter is ide született egy évvel később, 1924-ben. A zeneszerző 1928. június 4-éig élt és alkotott az egyre nyüzsgőbbé váló Szilágyi Dezső téren, ahonnan az Apostol és a Kavics utca találkozásánál álló villába költözött el.

KORAI VÉG ÉS EGY MEMENTÓ

Bartók 1940-ben az európai szélsőjobboldali légkör erősödése miatt az Egyesült Államokba költözött, ahol mindössze 64 évesen leukémiában hunyt el 1945. szeptember 26-án, New Yorkban. A Szilágyi Dezső tér 4-et öt évre rá, 1950-ben jelölte meg emléktáblával a kommunista államhatalom, amely büszkén hirdette: „Bartók a miénk!” A szocialista külsőségek között megtartott táblaavatáson – amelyen özvegye és ifjabb Bartók Béla is részt vettek – Csillag Miklós, a népművelési minisztérium főosztályvezetője hangsúlyozta a zeneszerző végrendeletének azon passzusát, amelyben kérte, addig ne állítsanak neki köztéri emléket, amíg az Oktogon Mussolini, a körönd pedig Hitler nevét viseli. Bár ez az akadály addigra elhárult, a híres zeneszerző valószínűleg a Rákosi-diktatúra embertelen légkörében, így az Oktogonból November 7. térré átnevezett keresztelődésnél sem érezte volna otthon magát.

Tari Tamás

Virágos Budavár

Muskátlis osztás az I. kerületben

A Budavári Önkormányzat 3 tő muskátlit nyújt ingyenesen háztartásonként az I. kerületi lakosok számára.

Időpont:

2025. április 26. (szombat)

9.00 és 14.00 óra között

Czakó utcai Sport- és Szabadidőközpont

Czakó u. 2-4.

Monastery Boutique Hotel Budapest

Ponty u. 1.

Kapisztrán tér

Kapisztrán tér 1.

A helyszínen a rendelkezésre álló virág készletből tudnak választani lakcímkártya felmutatásával.

Jelentkezés:

regisztracio.budavar.hu

BUDAVÁRI
ÖNKORMÁNYZAT

Kutyával az élet

FOLYTATÓDIK AZ ELŐADÁSSOROZAT

Helyszín:

Vízvárosi Klub

1015 Budapest

Batthyány u. 26.

Április 29.
kedd

18.30

Van-e a kutyámnak viselkedési problémája? Hogyan kezeljem?
Félelem, fóbiák, agresszió

Május 27.
kedd

18.30

Gyakorlati képzés a Vérmezőn
(találkozó Babits Mihály szobránál)

Az alkalmak ingyenesek, de előzetes regisztráció szükséges: vizvarosiklub@maraikult.hu

Az előadássorozatot Bőröcz László polgármester és Fazekas Csilla alpolgármester kezdeményezésére az Akela Kutyaiskola szakértője, Angyal Zsolt tartja. A résztvevőknek ajándékokkal is kedveskedünk.

Tabán°mozi

VÁRHATÓ FILMEK A TABÁN MOZIBAN:

HELYÁR: 3090 FT | KEDVEZMÉNYES JEGY: DIÁK, 60 ÉV FELETT 2350 FT | AJÁNDÉKJEGY 3200 FT

I. KERÜLETI DIÁKOKNAK ÉS NYUGDÍJASOKNAK 50% KEDVEZMÉNY 17.59-IG!

Teljes moziműsor: tabanartmozi.hu | facebook.com/tabanartmozi | I. Krisztina körút 87-89.

Korhatár nélkül megtekinthető | Hat éven alulak számára nem ajánlott | Tizenkét éven alulak számára nem ajánlott | Tizenhat éven alulak számára nem ajánlott | Tizenöt éven alulak számára nem ajánlott | Tizenhét éven alulak számára nem ajánlott | Kizárólag felnőttek számára ajánlott

Évek óta zöld háló mögött a Hunfalvy

Már a környéken élők sem igen emlékeznek arra, mikor látták utoljára védőháló nélkül a Hunfalvy János Két Tanítási Nyelvű Közgazdasági Technikum épületének Szalag utcai homlokzatát. Sajnos egyelőre nem valószínű, hogy a zöld védőeszköz egyhamar lekerülhet az intézményről.

„Vigyázat! Omlásveszély! Gyalogosforgalom a túloldalon! Parkolás csak saját felelősségre! Hulló vakolat! Kérjük vigyázzon a fal mellett!” – hosszú évek óta ilyen feliratú táblákkal találkozhatnak azok a járókelők, akik a Budapesti Gazdasági Szakképzési Centrum fenntartásában működő Hunfalvy iskola Szalag utcai homlokzata mellett haladnak el. A védőhálós bevonat épületrészt elnézve az

elővigyázatosság indokolt: a málló vakolat alól néha méter hosszan bukkannak elő az épület falainak csupasz téglái, a fal mellett szemlélődve pedig kisebb omlásnyomokat is látunk.

Az iskola Ponty utcai részéről 2020-ban már lekerülhetett egy hasonló védőháló, az öt évvel ezelőtti nagyszabású homlokzatfelújítás eredménye pedig a mai napig mindennél ékebben jelzi, mennyi-

re esztétikus is lehetne az oktatási intézmény, ha külsőleg teljesen megújulhatna. Hogy erre mikor kerülhet sor, az azonban továbbra is rejtély. Ezt firtató kérdéseinkre Plánc Tibor igazgató mindössze annyit választ adott, hogy a fenntartó „2015 óta folyamatosan dolgozik a belső terek, a homlokzat és a tető megújításán”, és a jelenleg lehálózott homlokzat felújítása is tervben van.

TT

Fontos változás a társasházaknál

Május 1-ig kötelező a közös képviselők földhivatali bejegyzése

A társasházakról szóló törvény módosítása értelmében 2025. május 1-ig minden hatlakásosnál nagyobb társasház közös képviselőjét be kell jegyezni az ingatlan-nyilvántartásba. Az I. kerületben nagyjából 1200 társasház érintő változás célja az ügyintézés egyszerűsítése és a közös képviselők jogszerű működésének biztosítása.

A módosításra azért van szükség, mert jelenleg nincs olyan nyilvántartási rendszer, ahol hivatalos formában szerepelne, hogy egy adott társasháznak ténylegesen ki a közös képviselője, aki jogilag eljárhat a ház nevében. Ez a rendszer most a földhivatali nyilvántartás keretében valósul meg, mondta Mile Zoltán, az Ez Az

a Ház Egyesület ügyvezetője lapunknak. A bejegyzési kötelezettség nem a közös képviselőt, hanem a társasházat terheli, a nyilvántartásba vételt pedig kizárólag ügyvéd intézheti a társasház költségére (ezt akkor is újra ki kell fizetni, ha megváltozik a közös képviselő személye, mert az utódot is újra be kell jegyeztetni). Az viszont már a közös képviselő felelőssége, hogy a társasház megfeleljen a szükséges feltételeknek, meglegyenek a szükséges adatok, amelyek alapján igényelhető a bejegyzés, illetve megfelelő határozatot fogadjon el a társasház közgyűlése. Fontos, hogyha a határozat nem felel meg a törvényi, vagy a földhivatali előírásoknak, akkor a hatóság vissza

fogja utasítani a bejegyzést, ezért is van szükség a jogi kontrollra. A földhivatalok a képviselő adatait a társasház törzslapjára jegyzik be, amely a tulajdoni lapokhoz hasonlóan könnyen lekérhető.

Mile Zoltán figyelmeztetett: a bejegyzés elmaradása esetén ugyan a közös képviselő megbízása megmarad, de már nem lesz jogosult eljárni a társasház nevében közigazgatási, jogi, postai és pénzügyekben. A döntés az ingatlanvásárlóknak is segítség, hiszen így ők is előre tudnak tájékozódni a közös képviselő személyéről. De a hatósági, illetve jogi eljárások során is egyértelmű lesz, hogy ki a felelős az adott társasház ügyeiért.

Tari Tamás

125 éve, 1900. április 11-én született Márai Sándor író. A rejtvény kiemelt soraiban a Zendülők c. könyvéből idézünk											
1.	↓	ÉSZAK, RÖVIDEN	JÓKAI MÓR ALKOTTA NŐI NÉV	↓	3.	A HAVASOK SZÉP VIRÁGA	EURÓPAI NÉP	↓	SPANYOL AGNES	↓	A NÁTRIUM VEGYJELE
TÖLTÉLK SZÓ											
↩		↓	SZOVJET REPÜLŐGÉP- TÍPUS	↓		↓	KÖTŐSZÓ	↓	A NEUTRON JELE	↓	... BERTALAN, EGYKORI MIN.ELNÖK (1849)
			HIDROGÉN				KETTŐS- BETŰ		ELHIBÁZOTT		ROSSZRA CSÁBIT
AZ E PÁRJA	↓	2.	↓				↓		↓		↓
ÖREG, ANGOLUL		KÖZVETLEN, EGYENES, RÉGIESEN					SZ				
↩		↓	LAOSZI MOZGALOM (PATET ...)	↓			KUTYÁNAK MONDHAT- JUK	↓			
TOJÁS, NÉMETŰL	↓		AZP	↓			... D'ITALIA, KERÉKPÁR- VERSENY	↓	A NAGYÍTÁS JELE	↓	BECÉZETT NŐI NÉV
								OTT, RÖVIDEN			
TÖRÖK AUTÓJEL	↓		LÍBIAI HÍRÜGY- NŐKSÉG	↓	ÉS LETT, RÉGIESEN	↩				ZOMÁNC- SZERŰ BEVONAT	
										BŰTOR- SZENNY	
TESTRÉSZ	↓		↓		KÖZÉPEN ÉRIKI	↓		NYIT, NYÍLIK, ANGOLUL	↓		
...PÉTER, IFJÚSÁGI ÍRÓ VOLT					TÉLI SPORT- ESZKÖZ			MOTOR- BELSŐ!			KUBA AUTÓJELE
↩					↓	FORGÓ- SZÁRNY	↓				A SZÉN VEGYJELE
						A TÁRGY RAGJA					UGYANI!
😊	↩										😊

Húsvéti programok

HÚSTVÉTI TOJÁSFESTÉS

Április 16., 16-18 óra

Budai Polgári Szalon, Fő utca 28.

Az esemény háziasszonya Jókainé Gom-bosi Beatrix, népi tárgyalgó iparművész. A programon való részvétel díjtalan, de regisztrációhoz kötött. Részletek a QR-kódon!

A HÚSVÉT A MŰVÉSZETBEN – FILMVETÍTÉS

Április 12. és 22., 18 óra

Várkert Bazár, Vetítőterem – Testőrpálot, Ybl Miklós tér 2.

A dokumentumfilm a húsvét ünnepkörét járja körbe, azt vizsgálja, hogyan jelenik meg az ó-, kora kereszténységtől kezdve napjaink reform kereszténységéig a képzőművészetben. A valaha létrejött legnagyobb képzőművészeti alkotásokat a múzeum kiállítási helyén mutatja meg. A vetítés 2800 forintos jegy ellenében tekinthető meg. Részletek a QR-kódon!

KIVIRÁGZOTT KERESZTFÁJA

– TÁNCJÁTÉK HÚSVÉT ÜNNEPÉRE

Április 20., 19 óra – Müpa, Komor Marcell u. 1.

A Magyar Állami Népi Együttes húsvéthoz illeszkedő táncjátéka a keresztény felekezetek liturgiájára éppúgy támaszkodik, mint a Kárpát-medence távol eső vidékeinek ősi népszokásaira és énekeire, melyek eligazodásként szolgálnak a nézők számára a krisztusi élettörténet és a paraszti hagyomány párhuzamosan futó cselekményszálához. Részletek a QR-kódon!

HÚSVÉTI HANGULATOK

Április 21., 14 óra

Magyar Nemzeti Galéria, Szent György tér 2.

Tárlatvezetésünkön a 19. századi festmények és a későgótikus oltárok segítségével elevenítjük fel a húsvét szokásait, a bibliai történeteket és a feltámadás csodáját. A tárlatvezetések az állandó kiállítási belépővel és a tárlatvezetési programjeggyel (1500 Ft) lehet részt venni. Részletek a QR-kódon!

Megtalálja a Várnegyed online is:

varnegyed.hu

facebook.com/varnegyed

Budavári kulturális ajánló

2025. április 14. – május 4.

Jegyek minden programra a www.maraikult.hu oldalon és az alábbi intézményekben, pénztári nyitvatartási időben kaphatók:

MáraiKult pénztár nyitvatartás: kedd–péntek: 13.00–18.00, valamint a program előtt egy órával.

Jókai Anna Szalon: szerda: 10.00–18.00, valamint a program előtt egy órával.

I. kerületi lakosok a megjelölt programokra kedvezményes jegyet válthatnak.

A műsorváltoztatás jogát fenntartjuk!

Márai Sándor Művelődési Ház – MáraiKult

Doo Performing: Fly me to

1013 Budapest, Krisztina tér 1.

Nyitvatartás:

hétfő–péntek: 9.00–21.00,

továbbá az aktuális

programokhoz igazodóan

ÁPRILIS 22., KEDD, 19.00

Doo Performing: Fly me to

Felejthetetlen zenei utazásra hívjuk Önöket! A DOO Performing Arts Group és a Det Flyvende Teater közreműködésével létrejött „Fly Me To” koncert-show a bolero, jazz és bossa nova világába repíti a közönséget. Az est folyamán felcsendülnek a múlt nagy zenei ikonjai által inspirált dallamok, miközben Dániából Olaszországba, Spanyolországba, Franciaországba, Latin-Amerikába és Ázsiába utazunk – mindezt egyetlen este alatt!

Előadják: **Giuseppe L. Bonifati és Sugataghy Linda**

Zongora: **Oláh Krisztián**

A DOO performing arts group (IT) produkciója

Partnerek: Det Flyvende Teater (DK), MáraiKult, Budapesti Olasz Kultúrintézet

Belépő elővétélben: 3000 Ft

Előadás napján a helyszínen: 3500 Ft

ÁPRILIS 15., KEDD, 19.00

Helytörténet helyben Saly Noémival

A Budai Színkör

Hónapról hónapra ritkán hallható érdekességekbe avat be bennünket az előadó az I. kerület elfeledett történeteiről, helyszíneiről és meghatározó személyeiről, a Tabánról és annak tágabb környezetéről.

Ez alkalommal a tabáni színjátszás évszázadokra visszanyúló múltjába nyerhetünk betekintést.

Belépő: 1500 Ft

ÁPRILIS 16., SZERDA, 18.00

„Gyufaszálnyi világosságot gyűjteni napról napra...”

A publicista Márai Sándor

Az 1989-et utáni évtizedekben Márai Sándor életműve ismertté vált, de korai újságírói munkássága még felfedezésre vár. Napilapokba szánt cikkeit is írói igénnyel alkotta meg, vallva, hogy „az újságírás nem árt az írónak; kitűnő iskola és gyakorlat”. A közéletet, a történelmi eseményeket vagy az ember sorsát elemző sorait gyakran szövi át az ironia, mely feloldja a feszültséget vagy új megvilágításba helyezi a megszokott élethelyzeteket. Hol el-mélikedik, hol nevetet – de mindig mély humánummal és kívá-ló stílusban.

Előadók: **Hirtling István**, Jászai Mari-díjas színész, érdemes és kiváló művész, **Mészáros Tibor**, irodalomtörténész, a Márai Sándor-hagyaték gondozója.

Közreműködik: Tárkány-Kovács Bálint cimbalomművész.

Belépő: 3000 Ft.

Kedvezményes jegy I. kerületi lakosok számára: 1900 Ft

ÁPRILIS 23., SZERDA, 18.00

Mitől remekmű a remekmű?

Rényi András előadása

Mi tesz egy alkotást igazi remekművé? Az előadássorozat második estjén Picasso világhírű Guernica festményét elemezzük. A mű a spanyol polgárháború brutalitására adott művészi válasz, a háborúellenesség ikonikus jelképe. Hogyan épül fel a kompozíció, és milyen rejtett üzeneteket hordoznak az ábrázolt érzelmek és szimbólumok?

Az előadást tartja: **Rényi András** esztéta, művészettörténész.

Belépő: 1000 Ft

ÁPRILIS 24., CSÜTÖRTÖK, 19.00**Organikus borok és amerikai zene***Borkultúra*

Egy igazi Föld körüli utazásra hívjuk Önöket! Ferenczi György zenésszel és lányával, Ferenczi Bora énekesssel amerikai vizekre evezünk, ahol megidézzük a kaliforniai napsütést, a végtelen országutakat, a füstös country klubokat és a lüktető blues ritmusokat. Személyes történetek, izgalmas összefüggések és az amerikai zenetörténet legikonikusabb mozzanatai - ez vár ránk az este folyamán. A hozzájuk illő amerikai organikus borokról **Bitai Gergely** borász, sommelier gondoskodik.

Belépő: 7000 Ft

Dr. Dúll Andrea

ÁPRILIS 25., PÉNTEK, 19.00**Dr. Dúll Andrea-val az ember-környezet kölcsönkapcsolatról***Jövők titkai*

Dúll Andrea pszichológus, az MTA doktora, 2009 óta oktat a BME Szociológia és Kommunikáció Tanszéken. Kidolgozója és vezetője volt a környezet kommunikáció és környezet pszichológia szakiránynak.

A környezetpszichológia ember és az őt körülvevő – természetes, épített és újabban virtuális – környezet kölcsönös kapcsolatát vizsgálja. Fő kérdése, hogy a minket körülölelő fizikai környezet hogyan befolyásolja érzelmeinket, gondolatainkat, viselkedésünket és fordítva: az ember hogyan éli meg a környezetét és az hogyan hat majd vissza rá.

Házigazda: **Gundel Takács Gábor**

Belépő elővételben: 3000 Ft

Előadás napján a helyszínen: 3500 Ft

ÁPRILIS 26., SZOMBAT, 10.00–13.00**Egy nap, ami csak a miénk: anya-lánya élménynap**

Egy különleges délelőtt, amely csak Önökről szól! Egy héttel Anyák napja előtt lehetőségük nyílik arra, hogy együtt töltsenek néhány igazán tartalmas órát édesanyjukkal.

Program:

Egész délelőtt: kalligráfia workshop Bubán Brigittával és fotósarok

10.00-tól Burtics Tímea színtanácsadó előadása

11.00-tól Beckenbach Dominika sminkes előadása

Az előadások között lehetőségük nyílik kotelten beszélgetés keretében kérdezni szakembereinket, akik egyénileg segítenek eligazodni a smink és a színek világában.

A belépőjegy magába foglal egy pohár pezsgőt és néhány finom falatot minden résztvevő számára.

A programon való részvétel 18 éves kor felett ajánlott.

Páros belépő: 11 900 Ft

Kedvezményes páros belépő

I. kerületi lakosok számára: 6000 Ft

ÁPRILIS 27., VASÁRNAP, 19.00**Regejóró Misztrál Művészeti Klub**

A Kossuth- és Liszt Ferenc-díjjal elismert Misztrál együttes és vendégei előadásában hónapról hónapra magyar és külföldi költők megzenésített versei, valamint népdalfeldolgozások hangzanak el.

Belépő: 2500 Ft

Kedvezményes jegy I. kerületi lakosok számára: 2000 Ft

Virág Benedek Ház

Pribojszki Máttyás

ÁPRILIS 25., PÉNTEK, 19.00

Pribojszki Máttyás Szájharmonika Klub

Pribojszki Máttyás szájharmonikás, énekes, dalszerző immár 15 éve, havonta működő klubja, amelynek régóta a Virág Benedek Ház ad otthont. A kiváló hangulatú esteken, koncerteken minden alkalommal vendégek közreműködése színesíti a programot.

Belépő: 2500 Ft

Kedvezményes jegy I. kerületi lakosok számára: 2000 Ft

1013 Budapest,
Döbrentei utca 9.
Nyitvatartás:
szerda–péntek: 14.00–18.00,
szombat: 10.00–13.00,
továbbá az aktuális
programokhoz igazodóan.

ÁPRILIS 29., KEDD, 18.00

Sena Dagaduval a kettős identitásról

Nők az élet élén

Közösségépítő, generációkat összehozó beszélgetés-sorozat kizárólag hölgyeknek.

Az esten a kettős identitást és az ebből származó női energiákat járjuk körbe Sena Dagadu énekesnővel, aki rendkívül intuitív művészként folyamatosan újrafogalmazza saját nőiségét zenéjén, életén és személyiségén keresztül.

Hogyan formálta kettős identitása az önképét és a nőiséghez való viszonyát? Milyen különbségek mutatkoznak Ghánában és Magyarországon a női ösztönösség és energiák megélésében? Érzett-e valaha belső konfliktust a két kultúra eltérő elvárásai miatt? Az est folyamán ezekre a kérdésekre keressük a válaszokat.

Az eseményre a belépés ingyenes, de regisztrációhoz kötött: www.maraikult.hu.

Sena Dagadu

ÁPRILIS 30., SZERDA, 18.00

Anyák napi szappankészítő workshop

Szakadjon ki a mindennapos rohanásból és lépje meg édesanyját egyedi kézműves szappannal anyák napja alkalmából! A workshop során természetes alapanyagok felhasználásával, egyedi illat- és színkombinációkban készítheti el bőrtápláló szappanját, mely tökéletes ajándék lehet.

Az elkészített szappanokat május 7-től lehet átvenni.

A részvétel 14 éves kor alatt nem ajánlott.

A foglalkozást tartja: Nagy Veronika, Piperita Skincare

Belépő: 5000 Ft

Jókai Anna Szalon

Mirtse Zsuzsa

ÁPRILIS 15., KEDD, 17.00**Lovász Irén dalolóköre**

A lelkes érdeklődők a dalolás testi-lelki öröméért, egészségünk és belső harmóniánk megőrzéséért és az ősi hagyományainkban rejlő értékek felfedezéséért gyűlnek össze. A közös éneklés alkalmi lehetőséget adnak népdalaink újrafelfedezésére. A kör nyitott, minden érdeklődőt szeretettel várnak. Foglalkozásvezető: Lovász Irén, Kossuth-díjas népdalénekes, néprajzkutató

A belépés ingyenes, de regisztrációhoz kötött:
info@budaipolgarikozosseg.hu

ÁPRILIS 15., KEDD, 18.00**Mondj Te is egy verset!**

Fiatalos versbarát közösség: mindenki hozhat és mindenki mondhat egy verset.

Erre az alkalomra Márai Sándor költeményeivel készülünk.

A belépés ingyenes, de regisztrációhoz kötött:
info@budaipolgarikozosseg.hu

ÁPRILIS 24., CSÜTÖRTÖK, 10.30**Irka kör – előadás: Húsvétváró és húsvéti versek**

Az Irka kör áprilisi előadásán közönségünk magyar költők húsvéti verseiből hallgathat meg összeállítást.

A belépés ingyenes.

1011 Budapest, Iskola utca 28.

Nyitvatartás:
 szerda 10.00–18.00,
 továbbá az aktuális
 programokhoz igazodóan.

ÁPRILIS 30., SZERDA, 18.00**„Édesanyám sok szép szava” – premier**

Lovász Irén és Mirtse Zsuzsa közös estje

Két kivételes művész, Lovász Irén Kossuth-díjas népdalénekes, érdemes művész és Mirtse Zsuzsa, József Attila-díjas író, költő különleges estje anyák napja tiszteletére. A műsor középpontjában a magyar népdalokban és a kortárs költészetben megjelenő édesanya alakja áll.

A két előadó régi magyar népdalokkal – menyasszony búcsúztatókkal, altatókkal, szerelemről, asszonyorsról szóló dalokkal – és kortárs versekkel idézi meg a generációkon átívelő női folytonosságot, a nőiség, anyaság titokzatos, megtartó és kiismerhetetlen erejét.

A belépés ingyenes, de regisztrációhoz kötött:
www.maraikult.hu

Lovász Irén

Vízivárosi Klub

1015 Budapest,
Batthyány utca 26.
Nyitvatartás:
hétfő, szerda, péntek
9.00–16.00 között
és a programokhoz igazodva.

ÁPRILIS 29., KEDD, 18.30

Van-e a kutyámnak viselkedési problémája? Hogyan kezeljem?

Kutyával a városban előadássorozat

Az előadássorozat célja, hogy segítse a kutyatulajdonosokat kedvenceik egészségének megőrzésében és hosszú, boldog életük biztosításában. Az előadás során a kutyák viselkedési problémái kerülnek fókuszba. Szó lesz többek között arról, hogyan kezeljük a félelmet, a fóbiákat és az agressziót.

Az eseményre a belépés ingyenes, de regisztrációhoz kötött: www.maraikult.hu

A sorozat utolsó eseménye:

május 27.: Hogyan neveljem a kutyámat – gyakorlati képzés kutyatartóknak a Vérmezőn

Borsos Miklós Emléklakás

ÁPRILIS 24., CSÜTÖRTÖK, 18.00

Buba emlékezete

Egy műzsa és egy művész közös élete

Valahol Európában

Zenés irodalmi est Borsos Miklós és Kéry Ilona (Buba) szerelméről

Kéry Ilona (Buba) 1929-ben ismerkedett meg Borsos Miklóssal, az akkor még festőnek készülő fiatal művésszel, aki később Kossuth-díjas szobrászként vált ismertté. Házasságuk és legendás összetartozásuk Győrben, Tihanyban és Budapesten teljesedett ki. Buba nemcsak Miklós műzsája és alkotásainak ihletője volt, hanem férje halála után feldolgozta annak hagyatékát és megalapította a Borsos Miklós és Kéry Ilona Alapítványt, amely fiatal tehetségeket támogatott.

A műsor Kéry Ilonának, a Társnak állít emléket. Az est zenei világát Bach, Vivaldi és Bartók művei, valamint könnyűzenei dalok teszik teljessé.

Szereplők:

Galambos Zoltán előadóművész

Horváth Júlia Borbála író

közreműködik: Pintér András gitár

Az estet szerkesztette: Galambos Zoltán és Horváth Júlia Borbála

Az eseményen való részvétel ingyenes, de regisztrációhoz kötött.

Telefon: +36-70/379-8680,

e-mail: borsosmiklosemlekhaz@maraikult.hu

1014 Budapest, Üri utca 6.

Nyitvatartás:

szombat: 10.00–18.00

szombat: 10.00–14.00

Más napokon

bejelentkezés alapján.

Borsos Miklós és felesége, Kéry Ilona

Várnegyed Galéria

Fotó: Melegh Noémi Napsugár

ÁPRILIS 15., KEDD, 18:00**Kulturális intézmények szerepe a demencia megértésében***Kísérő program*

Vendégünk Bokonics-Kramlik Márta, a szentendrei Skanzen ismeretátadási osztályának múzeumpedagógusa, aki a Szocial-Marie - díj harmadik helyezését elismert Skanzen Demencia Program egyik megalkotója, amely 2024-ben elnyerte a Szocial-Marie társadalmi innovációs díj harmadik helyezését.

Az előadás során szó lesz arról, hogyan segíthet a kulturális örökség és a múzeumpedagógia a demenciával élők emlékeinek felidézésében, és milyen eszközökkel támogatják a művészeti és kulturális intézmények ezt a folyamatot. A program tapasztalataiból kiindulva nyitott beszélgetést kezdeményezünk arról, hogy a galériáknak, múzeumoknak és kulturális intézményeknek milyen szerepük lehet a társadalmi felelősségvállalásban, és milyen új lehetőségek rejlenek a művészeti közvetítésben ezen a területen.

Az belépés ingyenes, de regisztrációhoz kötött:
varnegyedgaleria@maraikult.hu.

1015 Budapest,
Batthyány utca 67.
Nyitvatartás:
szerda: 10.00–18.00,
szombat: 10.00–14.00.
Más napokon
bejelentkezés alapján.

KIÁLLÍTÁS**FELISME-RÉS – Demencia és az emberi kapcsolatok**

A kiállítás a demencia témakörét mutatja be képző- és iparművészeti alkotásokból válogatva. A demencia nemcsak orvosi probléma, hanem olyan emberi történet, ami családok mindennapjait rendezi át, zilálja szét. Sokszor tabuként kezeljük, vagy éppen nem veszünk róla tudomást – halogatva az elkerülhetetlent.

A tárlaton képző- és iparművészek, egészséges és sérült alkotók ösztönöznek a társadalmi párbeszéd kialakítására.

Kurátorok: Körtvély Adrienne, Rozgonyi Lia

Kiállító művészek: Bodnár Enikő, Hitka Viktória, Kustán Melinda, Maevszka-Koncz Borjana, Petőcz András, PRO SYMPOSION művészei: Ferenczi Zsuzsa, HAász Ágnes, Horváth Ildikó Mária, Kenesei Zsolt, Lisányi Endre, Nógrádi Kiss Magdolna, Orosz Károly, Paczona Márta Éva, Razheva Marina és a LÁMPÁS '92 Alapítvány, Normafa Idősek Otthona

A kiállítás április 25-ig tekinthető meg.

Hitka Viktória,
Emlékeim szerint

Tér-Kép Galéria

KIÁLLÍTÁS**fiatalság // öregség**

A tárlat középpontjában az élet két meghatározó szakasza áll: a fiatalosság lendülete és lehetőségei, valamint az öregség érettsége és történelmi lenyomatai. A kiállítás négy magyar női művész alkotásain keresztül vizsgálja az élet e szakaszainak ünnepeit, kihívásait, és egymáshoz való viszonyát.

Kiállító művészek: Czene Márta, Nemes Anna, Kmetyó Annamária, Verebics Ágnes

Kurátor: Nagy Nikolett Colette

A kiállítás június 21-ig tekinthető meg.

1016 Budapest,
Krisztina körút 83-85.
Nyitvatartás:
kedd-szombat: 14.00–18.00

Kmetyó Annamária, Nem vágok bele
Szitanyomás, jutazsák, roncsolás

ÁPRILIS 15. KEDD		
17.00	Lovász Irén dalolóköre	Jókai Anna Szalon
18.00	A kulturális intézmények szerepe a demencia megértésében – Kísérő program	Várnegyed Galéria
18.00	Mondj Te is egy verset!	Jókai Anna Szalon
19.00	Helytörténet helyben Saly Noémival – A Budai Színkör	MáraiKult
ÁPRILIS 16., SZERDA, 18:00		
18.00	„Gyufaszálnyi világosságot gyújtani napról napra...” A publicista Márai Sándor	MáraiKult
ÁPRILIS 22., KEDD,		
19.00	Doo Performing: Fly me to	MáraiKult
ÁPRILIS 23. SZERDA,		
18.00	Mitől remekmű a remekmű? – Rényi András előadása	MáraiKult
ÁPRILIS 24. CSÜTÖRTÖK		
10.30	Irka kör – előadás: Húsvétváró és húsvéti versek	Jókai Anna Szalon
18.00	Buba emlékezete – Egy műzsa és egy művész közös élete	Borsos Miklós Emléklakás
19.00	Organikus borok és amerikai zene – Borkultúra	MáraiKult
ÁPRILIS 25., PÉNTEK,		
19.00	Dr. Düll Andreával az ember-környezet kölcsönkapcsolatról – Jövőnk titkai	MáraiKult
19.00	Pribojszki Mátyás Szájharmonika Klub	Virág Benedek Ház
ÁPRILIS 26., SZOMBAT,		
10.00	Egy nap, ami csak a miénk: anya-lánya élménynap	MáraiKult
ÁPRILIS 27. VASÁRNAP		
19.00	Regejáró Misztrál Művészeti Klub	MáraiKult
ÁPRILIS 29., KEDD,		
18.00	Sena Dagaduval a kettős identitásról – Nők az élet élén	Virág Benedek Ház
18.30	Van-e a kutyámnak viselkedési problémája? Hogyan kezeljem? Kutyával a városban előadássorozat	Vízivárosi Klub
ÁPRILIS 30., SZERDA,		
18.00	Anyák napi szappankészítő workshop	Virág Benedek Ház
18.00	„Édesanyám sok szép szava” – premier előadás	Jókai Anna Szalon

HÚSVÉTI KONCERT I. KERÜLETI IDŐSEK SZÁMÁRA

"Virágszombatja estéjén..."
Húsvétvárás a magyar néphagyományban

Köszöntőt mond:
Böröcz László
polgármester
Hagyományok Háza
(1011 Budapest, Corvin tér 8.)
2025. április 14.
(hétfő) 17:00

Lovász Irén
Kossuth-díjas népdalénekes előadása

A részvétel ingyenes, de regisztrációhoz kötött.

Jelentkezés:
I. sz. Idősek Klubja: Hattyú u. 16. II. sz. Idősek Klubja: Fő u. 31.
II. sz. Idősek Klubja: Roham u. 7. Gondozási Központ: Attila út 8.

A részvételhez személyesen lehet jelentkezni
2025. április 7–11. között

Hétfő–csütörtök: 9:00–15:00 Péntek: 9:00–12:00

A program kapcsán kétféle jelentkezésre van lehetőség:
- a húsvéti műsoron való részvétel és az ajándéksomag (húsvéti kalács) átvételére
- a jelentkezés helyszínén 2025.04.15.
- 2025.04.17. között 9-15 óráig az ajándéksomag (húsvéti kalács) átvételére

BUDAVÁRI
ÖNKORMÁNYZAT

Húsvétváró Családi Nap

2025. április 12. (szombat), 10:00–13:00
Czakó utcai Sport- és Szabadidőközpont

Programok:

- Kézműves foglalkozások
- Népi játékok
- Arcfestés
- Garázsvásár

Koncert:
Paár Julcsi
Kerekdő mese

Köszöntőt mond:
Böröcz László
polgármester

**I. kerületi árusok
jelentkezése
a garázsvásárra:**

**I. kerületi családok
számára húsvéti nyuszi
ajándék regisztráció:**

április 10-ig
info@budaipolgarikozosseg.hu

A részvétel ingyenes!

BUDAVÁRI
ÖNKORMÁNYZAT

BUDAI
POLGÁRI
KÖZÖSSÉG

Áldott húsvéti kívánunk! ünnepeket

Szeretettel várjuk a kerületi családokat április 12-én a Czakóra húsvétváró családi napra, az időseket pedig április 14-én a Hagyományok Házában húsvéti koncertre!
Részletek a 35. oldalon.

